

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

évre	100 L.
évre	50 L.
évre	30 L.
hónapra	2 L.

Főszerkesztő:

GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztő:

PETRES KÁLMÁN

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Str. Baron L. Pop (volt Brassai-utca) 5. szám

Amerikai magyar testvéreink.

csak a Magyar olvassa is, sok olvasva hálás, megcsodálva, hogy Amerikában születtek testvéreim csak szeretettel várnak az ó-hazára, Amerikántrira, hanem a szükséges készséggel segítenek az itthoniakba segíteni. Kisebbségi adományok, hajórakományok, ajándékaik sok örömet okoztak a hazai lakosoknak a múlt években pedig, miután a szent év alkalmán Rómába zártak, egész csapatok jönnek haza is Amerikába.

Amikor csak látogatók, igen kevesek száma, akik Amerikánra visszatérnek. Valahogyan büszke meg szívük, hogy hazajöjjenek, hogy elszakadni ne tudjanak még lelki vágyálom a régi hazától, de nincs en-

Az amerikai szabadság-szobor.

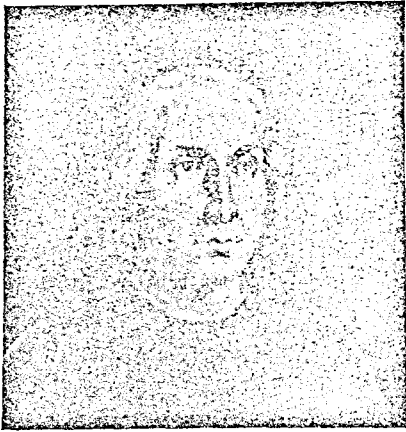
nek már oly varázsa rájuk, hogy haza csábítaná őket.

A régi amerikaiaknál szinte természetes ez. Hosszas küzdelem, sokszor szenvedés árán beletanultak az újvilág nagy szerű életmódjába, szorgalmukkal, ügyességükkel, becsületességükkel megélhetést küzdöttek ki maguknak, megszokták az élet nagy és apró kényelmeit, melyek ott kijárnak mindenkinek és megszokták főként azt az emberi szabadságot, mely az egymás becsülésén épült föl, mely jogokat biztosít nekik a közéletben éppúgy, mint a magánéletben és megadja nekik elsősorban életlehetőségük biztos kiküzdését.

Az nemcsak olyan szólás-mondás, hanem élő valóság, hogy Amerika a szabadság hazája. Ez azt jelenti, hogy mindenki szabad magamagával és rajta áll egészen,

józságán, becsületén, ügyességén, erején, hogy azzá küzdje ki magát, amivé tudja.

Természetesen, nem volt ez mindig úgy. Eleinte, amikor a bátor hajós, *Kolumbusz Kristóf*

Kolumbusz Kristóf.

1492. október 12-én először lépett amerikai szárazföldre és utána megindult az új, addig nem ismert világrész megismerése, az európai államok, Spanyolország, Portugália, Anglia, majd Franciaország foglaltak le óriási területeket, melyeknek őslakosságát, a rézbőrű indiánusokat, háttérbe szorították és a maguk embereinek letelepítésével megkezdték az új földek töméntelen gazdagságát kizsákmányolni, lakosait pedig szinte rabszolgá sorsba kényszeríteni.

Az a terület, melyet ma közönségesen Amerikának mondunk, helyes neve azonban az Észak-amerikai Egyesült Államok, Angolország gyarmata volt, mely kényekedve szerint bánt vele. A gyarmatok úgy megerősödtek a XVIII. század vége felé, hogy elhatározták Anglia zsarnokságának lerázását. Megkezdték a szabadságharcot 1776-ban, melyben *Washington György* lett a vezérük, aki bátorságával, nyugodtságával és szíve jóságával ő esztendei küzdelem után kivívta a végső győzelmet: az *Egyesült Államok* függetlenek lettek és *Washington* útmutatása szerint megalkották

alkotmányukat, melynek alapja a szabadság. Ez az alkotmány épült föl legelőször a szabadság elvén, mely biztosította a polgároknak az egyenlőséget, a személyes és a politikai jogokat, a vallás- és a szólásszabadságot. *Washington*, akinek kezében nagy politikai és katonai hatalom egyesült a szabadságharc után, az alkotmány megalkotásával lemondott minden hatalomról, mert nem magát akarta fölemelni, hanem az Egyesült Államok nagyságát és boldog fejlődését megalapozni.

Ezért halhatatlan az ő dicsősége, melyet az amerikai magyarok bőkezűségéből Budapesten föllállított szobra is örökre hirdet. Magyarország szabadsághősének, *Kossuth Lajos*nak szobra is *Cleveland*ben elismerés az ő dicsőségének és a magyarok viszonzása az ő szobráért.

Az *Egyesült Államok* alkotmánya, amely még ma is tiszteletben van, minden időben eszménye volt azoknak, akik az ember földi boldogsága alapját a szabadságban találták. Ilyen volt itt Erdélyben bölöni *Farkas Sándor* (1795—1842) épp abban az időben, mikor Magyarország és a tőle külön szakított Erdélyi Nagyfejedelemség a legsúlyosabb elnyomás alatt szenvedett. 1811-től kezdve Erdélyt is úgy kormányozta a bécsi hatalom, hogy nem hívta össze az országgyűlést. Kinevezett hivatalnokok állottak a megyék élén és minden ügyet Bécs utasítása szerint intéztek el. A zsarnokság ez idején nőtt föl bölöni *Farkas Sándor*, aki gróf *Béldi Ferenc* kíséretében 1830-ban külföldi utra indult és Franciaország, Belgium, Hollandia és Anglia megjárása után 1831. július 27-én a *Columbia* nevű hajón az *Egyesült Államok*ba utazott. Hazatérve utazásáról egy könyvet írt, amelyben először rajzolta honfitársai elé az amerikai életet és szabadságot.

Washington György.

Mikor *Farkas Sándor* Amerikába járt, már voltak ott magyarok, elszórtan éltek és magukkal imádságos könyvük volt az egyetlen magyar könyv, melynek olvasásával ápolták anyanyelvüket. Azóta egyre szaporodtak a magyarok Amerikában és nem csak szaporodtak, hanem szerte terjedtek is: nagy jótékony tevékenységekbe, magyar plébániákba, egyházközségekbe tömörültek. míg egyrészt hasznos fiaik a hazájuknak, hiven ápolják nyelvüket és fenntartják lelkükben szeretetüket az ó-haza iránt.

Igaz magyar szívvvel köszönetet mondunk az amerikai testvéreinket és kérésükkel, ne tekintsék szétszaggatásunkat és legyenek meggyőződve, hogy akármely csatlakozóvá tett is a békeszerződés mi mindenütt hiven megőrizte fajunkat, nyelvünket, hitünket, egész műveltségünket és példájuk szerint jó fiaik igyekeznének lenni új országunknak, de tetteiket hűvei magyarságunknak. Készek vagyunk ezért áldozatkészek minden alkotmányos küzdelemre.

Jól esik hinnünk, hogy am...

testvéreink szerető gond-
dolnak ránk küzdelmeink-
minthogy mi is szerető bi-
mal tekintünk feléjük, hisz

mindannyiunkban egyazon testvér
— magyar szív dobog, ha országok
és tengerek választanak is el egy-
mástól. (dr. k. e.)

Nevezetes magyarok Amerikában.

ár nehéz volna történelmileg tisz-
tá ki volt az első magyar, aki
a földjére lépett. Annyi azonban
as, hogy a magyarság korán fel-
Amerika jelentőségét. Majláth
gróf fiúmei kormányzó már 1782-
gyalásokat folytatott arra nézve,
lehatne magyar árucikkeket vinni
a piacaira.

1812/15-iki angol-amerikai hábo-
ross angol tábornok hadsegéde
Muzsik Károly volt. Muzsik
naplót hagyott hátra erről a had-

1817-ben jött a szabad Ame-
rikára Bölöni Farkas Sándor (1795
erdélyi székely, aki Béli Ferenc
terében nagy külföldi utat tett.
Sándor utazásáról igen érdekes
ságos naplót írt, amely egyszerre
ette a nevé s amelyért a Magyar
nyos Akadémia is tagjai közé
olta. Ezenkívül 200 arany nagy-
ban is részesítette. Ezt azonban
Sándor az Akadémia alaptörvényé-
re hozta.

1820-ban jött Lenau Miklós, a
származású jeles német költő
Amerika földjére, hogy ott
kezdjen. Nyugtalan természete
ban nem sikerült a terve.

Után, az osztrák önkényuralom
dühre elől sok jó magyar mene-
Amerikába. Közöttük Ujházi László
(1870) volt a legtekintélyesebb.

1825-ben jött Farkassal és Tivadarral
a szabadságharcban honvédszáz-
ad voltak — New-Yorkba érkezett,
akkori államelnök, Taylor is
üdvözölte. Aztán családjával, a
szász-testvérrel s másokkal Iowa
ment s ott Uj-Buda (New-Buda)
magyar telepet alapítottak. Ven-
től házuknál hunyt el Kerényi
(1822—1852) jeles magyar költő,
Tomba egykori barátja. (Költői
emléke az „Erdei lak“ című

Ujházi László sorsa mélyésé-
sható. Nejét hamarosan elvesz-
Buda mellett az őserdőben
Később azonban kiásta s
Texas államba, ahol San-
mellélt Sirmező néven új gyar-

matot alapított. Ide temette el újból ked-
ves halottját. Mikor kitört az északi álla-
mok harca a déliek ellen (az északiak
el akarták törölni a rabszolgaságot, a
déliek nem), Ujházi a rabszolgaság el-
törlése mellett harcoló északiak táborába
sietett, bár már jól túl volt a hatvanon.
Lincoln elnök kinevezte anconai (Olasz-
ország) konzullá. Az itt töltött pár év
alatt lelkesen dolgozott az osztrák abszo-

Kossuth Lajos az emigrációban.

lutizmustól elnyomott magyarságért. —
1867-ben Amerika legnagyobb lapjában
tiltakozott a kiegyezés, az Ausztriával
való közösség ellen. Aztán csendes
visszavonultságban élt s 75 éves korá-
ban golyóval vetett véget életének. Ham-
vait s nejének tetemeit fiuk Farkas vissza-
hozta az óceán végtelen tükrén át, hogy
a szülőföld porában találjanak végső és
igaz nyugalmat (Budaméren, Sáros vár-
megyében).

Ugyancsak az osztrák önkényuralom
alatt élt több évig a szabad Amerika
földjén (San-Franciskóban) Wass Sámuel
(1814—1879) gróf is. Xantus János
(1825—1894) híres magyar természet-
tudós ugyanott kezdetben mint napszá-
mos kereste meg a kenyerét. Szaktudása

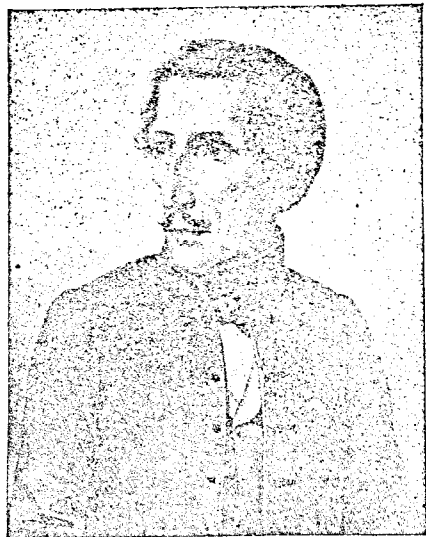
és munkabírása azonban csakhamar rá-
terelték a figyelmet. Pál württembergi
herceg kísérőjévé választotta (Texas,
Mexikó); aztán gyors egymásutánban
kapott tudományos megbízásokat az
Egyesült-Államok részéről (Kansas, Smi-
thsonian Institut, Kalifornia). Később hajó-
hadi titkár, majd meg mexikói konzul
lett. Nagyszabású tudományos munkáját
szépen őrizi az a 20'000 állat és 1000
tudományos mű, amit Magyarországra
küldött.

Az osztrák önkényuralom alatt
Kossuth Lajos hódította meg példátlan
gyorsasággal és mértékben Amerika köz-
véleményét. Az országgyűlés, a kormány,
a nép, elbűvölve Kossuth varázsosan szép
angol szónoklataitól, egymással vetél-
kedve siettek kifejezni hódolatukat és
tiszteletüket Kossuth és nemzete előtt.

A már említett észak déli háboruban
sok derék magyar tiszt és katona harcolt
a rabszolgaság eltörléséért. Ezek közül
is kiűntek: Asbóth Sándor és Stahel
Gyula altábornagyok, Kneller Frigyes,
Schoepf Albin, Mándy Károly, Kozlay
Jenő ezredek, Zágonyi Károly, Gálfiy
Endre őrnagyok stb. stb. Utassy György
őrnagy a Garibaldi alatt harcoló magyar
fiukból egy egész ezredet alkotott s ezzel
harcolt a rabszolgaság eltörléséért. Ez
volt a new-yorki 30-ik gyalog ezred.
Zágonyi Károly meg lovasságával roha-
mozott a springfieldi magaslatok ellen.
Ezt a vakmerő lovasrohamot „Zágonyi
halállovaglásának“ nevezi a történelem.
Az észak-déli háboruban egyszerű köz-
legényként harcolt az északiak táborában
a makói születésű Pulitzer József, aki
később képviselő és jeles újságíró lett.
Braun Sámuel több elnök bizalmát is
megszerezte.

Kevesebbet szerepelt a magyarság Dél-
Amerikában. Itt viszont már a XVIII.
században találunk jeles magyarokat. Ilye-
nek voltak Szentmártonyi és Orosz nevű
tudós jezsuiták, akik a benszüllött nyel-
vét irodalmilag kiművelték s virágzó
műveltséget fejlesztettek a végtelen dél-
amerikai füves síkságokon. A nyárád-
szentimrei születésű Balogh József tudós
fiatal székelyt 1770 tájt a növénytan iránt
érett lángoló lelkesedése vitte Dél-Ame-
rikába. A gyilkos éghajlat azonban hamar
kioltotta az életét. Feljegyezték róla, hogy
betegségében papagályhushból készült
luslevessel táplálták. — A már említett
Asbóth Sándort az Unió buenos-ayresi
követévé nevezte ki. Ebben az állásban
halt meg 1870-ben. A gidófalvi szüle-
tésű Czetz Antal honvédtábornok, Bem
egykori kiváló bajtársa, szintén Buenos-
Ayresbe került. Szaktudásával annyira

kitünt, hogy hamarosan rábízta Argentína déli határainak a védelmét. Czelz egészen újjászervezte az argentinai hadsereget, katonai iskolát alapított s irodalmilag is sokat foglalkozott.

Bölcsl. Farkas Sándor.

Braziliában az aradi születésű Kornis Károly (1822—1863) tünt fel hatalmas jogi tudásával. A polgári házasságról írott (portugál nyelvű) műve nagy feltűnést keltett, de sok hullámot is vert fel. A brazíliai császár a rio de janeiro egyetem jogi tanszékével is megkínálta. De Kornist haza vonzotta a honvágy. Betegen érkezett meg s hamarosan elhunyt Gyorokon.

Ime, száraz felsorolásban néhány magyar, aki tiszteletet szerzett az Új Világban nevünknek.

Dr. Bitay Árpád.

Tüdőbetegek

is kitünő eredménnyel használják a Dr. Biró-féle

„Siroi”-t

(törv. védve)

Egy üveg ára 50 lei.

Kapható: Dr. Biró gyógyszer-tárában Cluj Piața Unirii 6. sz. továbbá minden nagyobb vidéki gyógyszer-tárban.

Aki pontos címét közli, az ingyen megkapja: „Hogyan óvakodjunk a tüdőbajtól” című könyvecskét.

BELPOLITIKA

A Magyar Párt akciója a baccalaureátusi vizsgák és a szegény tanulók érdekében.

Megemlékeztünk arról, hogy a Magyar Párt elnöki tanácsa a legutóbb tartott ülésében behatóan foglalkozott a baccalaureátusi vizsgák szörnyűsége eredményével és megállapodott abban, hogy az érdekelt egyházakkal egyetértésben és a szülők bevonásával e tárgyban akciót kezdeményez.

A Párt elnöksége ez ügyben még ki se bocsátotta elhatározott felhívását, mikor az erdélyi magyarság több áldozatkész tagja önkéntes adománnyal kereste fel a központot. Így a szünidei érettségi tanfolyamok szervezésére és szegény tanulók vizsgadíjaira adakoztak: Ugron István 2000 L., id. gróf Bethlen Ödön 1000 L., Bocsánczy László 1000 L., dr. Jelen Gyula 1000 L., Nagy Károly püspök 1000 L., Ferencz József püspök 500 L., Kolozsvári Tak. pénztár és Hitelbank 10.000 L., gróf Teleki Arthur 1000 L., Barcsay Tamás 1000 L., gróf Teleki Géza 1000 L., Oberding Antal 500 L. E tárgyban az elnöki tanács egyébként a következő átirattal fordult a vidéki párt szervezetekhez:

Magyar Testvérek!

Mindnyájatok előtt ismeretes az iskolai év végén megtartott baccalaureátusi vizsgák gyászos eredménye. Az eredmény okaival szintén tisztában vagytok. Azokkal tehát nem is foglalkozunk. Ehelyett az idő minden percét, a sors minden eshetőségét arra kell megragadnunk, hogy a természetellenesen szörnyű eredmény folytán lelkünkön esett sebek gyógyulását lehetővé tegyük s e célból agyongyötört gyermekeink lelkében az őszhangot helyreállítsuk és a szülőkre súlyosodó terheket elviselhetővé tegyük. Minderre tőlünk telhetőleg és az érdekelt egyházakkal párhuzamosan megtettük a lépéseket, de ezek sikeréhez a magyarság áldozatkészségének meg-

nyilatkozása nélkülözhetetlenül szükséges.

Örömmel állapítjuk meg, hogy magyar testvéreink közül sokan mindegyik felhívás nélkül már is megérezték és a szegény tanulók vizsgadíjainak és a szünidei tanfolyamok költségéire hozták a maguk áldozatát. Magyar Testvérek!

Nagy jelentőségű ügyről és egyébként mindnyájunk ügyéről, gyermekeink jövőjéről, a magyar közművelődéséről és ezzel a becsületes jövő mentéséről van szó. Értsétek meg és tegyék mit szívetek sugal.

Önkéntes adományokat a jelzett elfogad a Magyar Párt irodája (Máriai utca 18) és minden magyar lap adóhivatala.

Az Orsz. Magyar Párt elnöki csanak 1925. július 16 án tartott ülése től.

Ugron István sk., Dr. Deák Gyula elnök.

Konkordátum helyett törvényjavaslat. A konkordátum tárgyalások elhárítása és azok az akadályok, amelyek a meggyőződésre vezették a kormányt, hogy ezeket a tárgyalásokat egyhamar befejezni nem lehet. Ezért azon gondolkodnak, nem-e a konkordátumot törvényjavaslatlyettesíteni. A békeszerződés pontosan meghatározza, melyek a lakosság jogai. Ezért, ha a konkordátum-tárgyalásokat a legrövidebb időn belül befejezni nem lehet, azonnal parlament elé terjeszteni a konkordátumra vonatkozó törvényjavaslatot.

Kivándorlásra csábítják az erdélyi vidékeket lakosságát. A Magyar Párt vezetősége bizalmasan arról értesült, hogy azokat a vidékeket, amelyekre az erdélyi magyarok hajóztársaságai kivándorlásra igyekeznek, a Magyar Párt intézkedéseket tesz a kivándorlás megakadályozására. A Magyar Párt pedig levelet intézett a román kormányhoz és ebben arra kéri a képviselőket, hogy a szász képviselők szintén csatlakozzanak a Magyar Párt kivándorlásellenes akciójához, és mert a szásztságot ugyanaz a fenyegeti, mint a magyarságot.

ÜLFÖLD

...kabilok áttörték a francia
A felkelő csapatok elfoglalták
...rosát. E hely különösen azért
...os, mivel ott a franciáknak nagy
...és raktárai voltak. Elvesztésével
...nehézzé vált a francia csapatok
...ása és így a hadvezetőség való-
...kénytelen lesz az egész frontot
...mekélni.

...nak a csehekről Csehország-
A Munkáson megjelenő Svobod-
...ban olvashatjuk:

...vel ezelőtt még elég volt azt
...a falvakban, hogy ez és az
...on". Ma már a magyarsággal
...sem lehet megijeszteni. A nép
...a magyarokban százéves ellen-
...ni. *Mind gyakrabban hallat-
...hangok, hogy a kárpátoroszkok
...uralom alatt anyagi tekin-
...sokkal jobban éltek. Az elége-
...és a gyűlölet a nép lelké-
...erősebben forr.* A rutén vidék
...üllötte most vulkánt alkot, amely
...lávájával az egész országot kész
...Az a körülmény, hogy a nép
...alküliségtől, éhségtől, vallás- és
...től szenved, hogy mestersége-
...okra bontották, hogy a tanítóság
...megéhszen van, félve a tanügyi
...elbocsátásától, hogy az ide-
...csak legjelentéktelenebb száma
...ami szolgálatban, hogy a bejött
...kés kivétellel a kárpátoroszkok-
...mben szemtelen, durva hangot
...fel, mindez a magyarok kezébe
...gyvert ad, melyet a ruszinszkói
...különösen az utóbbi időben
...jól használtak fel."

...vidék a szégyen, a meggyalázott-
...ben lángol. Az elnök és a kor-
...gatartása végsőkig elkeserítette
...Várjuk az alkalmat, hogy ezt
...Írják ki a választásokat, hogy
...és az állam szétválásának
...hatalom birtokosait szétválasszuk
...lazéktól. Az uccán ma söpredék
...11 millió katolikus hallgatva
...gy leköppjék. A tótok azonosítják
...a megbántott szentszékekkel és
...elégítelt követelnek."

Asquith és a békeszerződések.
A lordok házában Asquith foglalkozott a békeszerződésekkel, amelyeknek területi rendelkezéseit — mondotta — revideálni kell. Végzetes hiba volt, szerinte, hogy az osztrák-magyar monarchia felbomlásakor nem szabták meg a gazdasági és pénzügyi egység fenntartásának kötelezettségét. Örökéletűeknek a szerződéseket maguk az alkotók sem tekintették. Erre mutat a népszövetség alkotmányának 19. cikkelye, mely felhatalmazza a közgyűlést, hogy a szerződések módosítására javaslatot tegyen. Clemenceau kísérőlevele a német békeszerződéshez szintén hangsúlyozza, hogy az 1919-beni rendezés módosítása nemzetközi szervezet útján lehetséges.

Francia vélemény Nyugatmagyarország kérdésében. A francia katolikusok lapja, a „Croix” foglalkozik az osztrák-német kérdéssel és cikke nagy érdeklődésre tarthat számot, mert a békeszerződések óta ez az első hang a francia sajtóban, amely kijelenti, hogy Franciaország hallatlan hibát követett el azzal, hogy engedte és türtelmezte Nyugatmagyarországnak Ausztriához való csatlóását, mert hiszen tudnia kellett, hogy Németország előbb vagy utóbb elő fog állni azzal a követeléssel, hogy keleti területeinek gyarapításában neki szabad kezet biztosítsanak.

Kijelenti a francia lap, hogy a nagyhatalmaknak az a határozata, amely szerint Nyugatmagyarország Ausztriának ítéltetett, a legnagyobb örömet Berlinben keltette.

Legfeltűnőbb azonban a lapnak az a kijelentése, amely szerint ha Franciaország nyugati határainak biztosítása érdekében tudomásul veszi az osztrák-német egyesülést, Nyugatmagyarországot vissza kell adni az anyaországnak. Ez a föld, jegyzi meg a francia lap, ezer esztendeje Magyarországhoz tartozik, lakószói a német nyelvet beszélik, de lelkük teljes egészében magyarok, akik soha németek nem is akartak lenni. Maga Ausztria sem álmodott még legmerészebb álmaiban sem arról, hogy ezt a földet neki juttatják. És ha már Bécsig el fog nyulni a germán kar, Franciaország érdekében áll, hogy Budapestet ne engedje megkaparintani.

HIREK

Mailáth püspök mégis biboros lesz. Ezelőtt néhány hónappal kelt először szárnyra a hír, hogy Mailáth Gusztáv Károly gróf, Erdély katolikus püspöke, biboros lesz. A hír, melyet örömmel írtunk meg, akkor élénk vitát támasztott, melyet aztán eldőnt most az a hiteles helyről származó értesülés, hogy vatikáni körökben valóban a legkomolyabban foglalkoznak a Mailáth püspök biborosságával. E hírek szerint a pápa az ez évi konszisztóriumon fogja biborossá emelni az erdélyi katolikusok közszereletben álló püspökét.

Jubiláló szerzetes. P. Csiszér Elek, brassói Szt. Ferencendi házfőnök 17-én töltötte be szerzetesi életének ötvenedik évét. 1875. július 17-én tett szerzetesi fogadalmat és ezen idő óta páratlan lelki erővel és ragyogó példával igyekezett a szerzet szigorú szabályainak megfelelni. Az erdélyi katolikus világ mindenkor büszkeségének tekintette és tekinti Csiszér atyát, aki a lelkiélet terén most is fiatalos hévvel és ifjakat is megszégyenítő eredményes munkájával fogalommá vált. A szerzet Csiszér atya kiválóságait állandóan honorálta is. Előkelő munkakörrel bizta meg, sőt 1911-ben rendtartományfőnökké választotta, mely magas méltóságot 1914 július haváig viselte. Ez idő óta Brassóban apostoli munkásságot fejt ki és elérvén működésével azt, hogy vallás és nemzetiségi különbség nélkül mindenki az ő alázatos személyében látja a jóságot és jámborságot klasszikus példáját. Szerényen, minden zajtól és ünnepeltetés-től menten, a zárda szűk falai között, csupán szerzetes testvérei társaságában, igazi Isten szíve szerinti paphoz méltóan: imádkozva ülte Csiszér atya 50 éves szerzetesi jubileumát.

Ujabb alapítvány a nagyenyedi kollégium konviktusa javára. Mészáros István, a nagyenyedi református kollégium vendiákja, nyugalmazott főszolgabíró és neje, Kovács Jolán urnő a nagyenyedi Bethlen-kollégium konviktusa javára újabb 50.000 lejes alapítványt tettek. Ezzel az összeggel ugyanecélú alapítványukat 200.000-lejre növelték. Nemes áldozathozatalukért Erdély egész magyarsága mély hálával adózik nekik. A nagy fejedelem Bethlen Gáborhoz méltóan cselekedtek.

Árroljon a PARISIEN-áruházban Cluj-Kolozsvár

Regele Ferdinand 12. szám alatt, hol minden árucikket a legolcsóbban szerezhet be.

Károly trónörökös elvállalta az országos dalosverseny fővédnökségét. Mint ismeretes, a Romániai Magyar Dalosszövetség vezetősége egyhangulag elhatározta, hogy a szept. 6—7—8. napjain Marosvásárhelyt tartandó országos verseny legfőbb védnökéül Károly trónörökös Őfenségét kéri fel. A dalosszövetség vezetősége nevében dr. Zombory László szentszéki tanácsos, a dalosszövetség igazgatósági tagja tolmácsolta a szövetség kérését a trónörökös Őfensége és Lapedatu miniszter előtt. A Sínaiában nyaraló Őfensége szíves készséggel vállalta el a fővédnökséget s kijelentette, hogy szándéka a versenyen részt is venni. Ugyancsak elvállalták a védnökséget Pilat szenátorné, Bratianu miniszterelnök nővére, ki a „Cântarea Românească” (Román Dalosszövetség) elnöknője, valamint Lapedatu kultuszminiszter is. Kívánatos volna, hogy minél több dalárda jelentkezzék a versenyre, hogy az uralkodó család és a művészet vezetői előtt méltóan bemutathassuk a magyar dalkultúra fejlettségét. Idáig 30 dalárda 1500 dalossal nevezett be a versenyre, de legalább 50 dalárda kellene, hogy méltóképpen reprezentálhassuk Románia legnagyobb magyar kulturegyesületét: a dalosszövetséget. *A benevezéseket a versenyre augusztus 15-ig elfogadja a szövetség vezetősége. Cim: Tárca Bertalan főtitkár, Kolozsvár, ref. kollégium.*

A hitvallásos iskolák ellen. Michigan és Washington államok szabadkőműves képviselői keresztül akartak hajszolni egy törvényjavaslatot a vallástalan iskolákról. E törvény hivatalva volt megszüntetni minden vallásos iskolát s kényszeríteni minden gyermeket a vallástalan állami iskolába. A lakosok óhaja szerint népszavazásra bízták a törvényjavaslat sorsát. S bár a szabadkőművesek óriási erőfeszítést fejtettek ki, a törvényjavaslat megbukott. 675 ezren szavaztak ellene s 350 ezren mellette. Nevezetes, hogy nemcsak a katolikusok, hanem a pozitív hitű protestánsok is ellene szavaztak, ami egészen természetes is.

Követésre méltó példa. A borsód-megyei kis Kács községben, a környékből összegyülekezett 12 ezrenyi hatalmas zarándokszereg Jámbor László S. J. mezőkövesdi házfőnök megrázó erejű beszéde után térdenállva mondott megkérlelő és fogadalmi imát, hogy a káromkodás borzalmas rákfenéje ellen tűzön-vízen keresztül küzdeni fognak. Legfőbb ideje, hogy a

nemes példa nyomán a községek vezetői másútt is erélyes, céltudatos tevékenységet fejtssenek ki, főleg a káromkodással ijesztő mértékben megfertőzött vidékeken.

Katolikus ujságírói tanfolyam Milánóban. Augusztus 31-től kezdődőleg a milánói egyetemmel kapcsolatban kéthetes ujságírói tanfolyamot rendeznek, de ezúttal nem kezdők, hanem aktív ujságírók számára. A tanfolyam előadói közt a katolikus Olaszország legkiválóbb tudósai s írói szerepelnek, így a világhírű P. Gemelli, a milánói katolikus egyetem rektora, Della Torre gróf, az Osservatore Romano szerkesztője, P. Rosa, a Civiltà Cattolica szerkesztője, dr. Monti, a római nemzetközi katolikus iroda vezetője és mások. A tanfolyam iránt nagy érdeklődés mutatkozik, sőt egyesek azt vélik, hogy a kezdeményezés mögött nem kisebb ember, mint Őszentsége a pápa áll.

A magyar tanító földje. Borson, a határmenti községben, a református tanítónak kis fizetésén kívül nyolc hold községi földbérlete is jár. Az agrárreform végrehajtásakor a törvény szerint még hét holdat kihalasztottak a káptalan földjéből is neki. A tanító megművelte mind a 15 holdat. Közben, bár semmi szükség nem volt rá, állami iskolát állítottak fel Borson s annak tanítója is kérte a törvény szerint az iskolának kijáró 15 holdat. A megyei agronomus erre egyszerűen elvette a református tanító 15 holdját és odaadta az állami tanítónak. Közte azt a 8 holdat is, melyet a tanító már 16 éve használ. Sőt azt is kimondotta, hogy az idel aratás, bár a református tanító vetette, az állami tanítót illeti. A református egyház bíróság elé vitte az ügyet s ez az egyháznak adott igazat. *A jogerős ítélet után az agronom azonban újra kijelentette, hogy beszélhet a bíróság, amit akar, ő az első hatalom és a föld is és a termés is az állami tanítóé lesz.*

Ha nem hiszi, számoljon utána! Egy egészséges, nem ideges ember évenként átlag 8 milliószor nyitja ki és csukja be szemét. Szívünk 70-szer ver percenkint, azaz 36,792.000-szer évenként. Minden szívverés 44 gramm vért továbbít az erekbe, azaz 4,435 kilogrammot naponként. (Szerelmes szívek nem számítanak!) Normális hajzatu fejen körülbelül 30.000 hajszál van.

Kinában rekedt erdélyi hadifoglyok. Érdekes levelet kapott Beitz Miklós temesvári kereskedő — Kinából.

Egyik rokona, aki orosz hadifoglyak között volt, annak idején Kinába szökött, ahol jelenleg kis könyv- és bélyegkereskedése van. Családot is szerzett Kinában csak hazajönni nem tudott. A levél még június 20-án kelt s abból a helyből kiáltóbban ez a mondat lép elő: „A helyzet annyira elmérgesedik, hogy stürögösen eltávoznunk kellene...” Csak hogy nem lehet, mint a levél mondja, Romániának egész Ázsiában képviselője. Jugoszlávia, Törökország, Lengyelország, Olaszország stb. már rég elküldte Kinába képviselője. A levél írója a francia konzulhoz fordult, aki azonban csak úgy hajlandó vizumot adni, ha az illető már utlevelet szerez be. Most arra kérte a levélíró Temesvártól a legközelebbi rokonát, hogy szerezzen mára passzust, máskülönben nem tud hazajönni. Azt is írja a kínai kereskedő és bélyegkereskedő, hogy tudomására szerint vagy 3—400-an vannak Kinában, akik mindenféle kártékony hatás és konzul védelme nélkül

A jótett jutalma. Urháza határában Muntean Iuon földművelő utólérte a vihar s a nagy zápor egy terebélyes lombos fa alatt kezelt menedéket. Amint itt vesztegelt, két éves gyermekszírára lett figyelmes. Muntean veszedelmet sejtett s ott mentékhelyét, a hang irányába haladva Nemsokára rá is akadt egy kis fiúra, aki bőrig volt ázva s csupán a víz volt. A kis fiú kérte Munteant, hogy kisérje apjához. Muntean, bár a gyermek még mindig tombolt, el is kísért a gyermeket. Alig háladtak száz méterre, rettenetes mennydörgés reszketett a levegőt. Lecsapott a villám az abba a fába, mely alatt alig néhány perccel azelőtt Muntean volt. A kis fiú a 8 éves kis fiucska a gondviselés közvévé Muntean élete megmentéséért.

Hogy dolgoznak a szlovén és ruszinszkói magyar nők a szlovén és ruszinszkói asszonyok és leányok nemesebbé tételére. A régi magyar asszonyt akarják feltámasztani, a magyar erők és magyar erkölcs nemességét Péchyné Bartóky Mária és néhai Albinné dolgozták ki a tervet, a megvalósulás első stádiumában azzal, hogy az Egyesült Szepességi Magyar Lapok első országos asszonyok és leányok Magyar Asszonyok és Leányok adták ki első országos száma nemes mozgalom célja a polgári

a nemzeti érzés fejlesztése, a társas érintés, az irodalom fejlesztése, tan- szervezése és egymás se-

a magyar ruha viselése kihágás. Cseh-Szlovákiában a Közigazgatási Biróság egy határozatból kifolyólag elvijelentőségű határozatot hozott, amely minden akadályt a magyar ruha viselése elől. A Közigazgatási bíróság ítélete szerint a magyar ruha hordása nem kihágás, akkor sem, ha valakin — mint a magyar ruha viselésében — fehér nadrág, sál, mellény és zöld nyakkendő, tehát a magyar állam színeinek vannak. Mert a magyar ruha még így sem címer, zászló jelvény, tehát a hivatkozott, még a magyar érvényben levő magyar belügyminis- teri rendelet szerinti semmi- nem üldözhető. Minden ünne- pen alkalmával öltünk tehát — írja a magyar újság — magyar ruhát, mert a magyar ruhát ennél szebb öltözet a világon nem ismert, amit eltitkolni nincs szükség, sőt amire inkább büszkék le- nek, azt, hogy magyarok vagyunk.

„A spanyolok.” A mi szorgal- moskodásaink eddig legfeljebb a tojás- készítés terén értek el kiváló eredmé- nyeket a baromfikiállításokon. Spanyol- országban már a versenypálya babérát a magyarok feléjük. Madridban ugyanis a magyar nagytudományi rendeztek tyukokkal egy- egy versenyügyi ünnepélyen.

„A bányász-halál.” A közelmúltban a bányász halálának szerencsétlenség történt a magyar bányászok nyugati bányában. Ugyanis a bányász halálának nevű csillebetolót a kasból a bányafa olyan szerencsétlenül kaptak meg, hogy azonnal kórházba szállítani, ahol azonban már nem tudták segíteni rajta és a szegény em- ber másnap kiszenvedett.

„A macskáról és mégis igaz történet a macskáról.” A Nyírvidék „A macskáról” címen a következő történetet közli: A macskáról három macska bámulatba került a Felsősima-tanya környékét. Egy- egy macska, hogy Zajác András nyiregy- gazda Zalaegerszeg környékére került. Butoraival, gazdasági eszkö- zökkel együtt hat macskáját is fel-

rakta a vasuti kocsiba. Berendezkedés után pár nap múlva a három idősebb macska eltűnt. A múlt héten Morauszki, a Zajác-féle tanya új tulajdonosa éj- jel észrevelte, hogy valami idegen macska kérezkedik be. Majd kövé vált meglepetésében, mikor a Zajác- féle macska állt előtte, melyet most egy éve a költőzködésnél segédkeve; ő tett ketrecbe. Hajnalban a második, reggelfél pedig megérkezett a har- madik is. A világlátott macskák tehát egy évig kóboroltak s átjöttek a Dunán, a Tiszán és mégis csak hazataláltak Zalaegerszegről.

Borsos ügyvédi számla Jugoszlá- viában. Davidovics volt miniszterelnök újvidéki lapja, a harcias Narod, érde- kes kormánypárti panamát lepez le megint. Majninszky Koszta dr. újvidéki ügyvédét, aki a kormánypárt helyi szer- vezetének oszlopos tagja, csődtömeg- gondnoknak rendelték ki egy nagyobb üzlethez. Hat hónap alatt a jeles csőd- tömeggondnok 3 millió lej költséget számított fel. A Narod példaképpen leírja az ügyvéd számlájának 1925 ja- nuár 28 iki tételét, amint alább követ- kezik:

A napi forgalm megtekintése	2000 L
A kabát és kalap levétele	1200 "
Leülés	400 "
A ceruza megfaragása	200 "
Lehajlás 2 ízben	1200 "
Negyedórai számolás	3000 "
Fejvakarás	600 "
A ceruzát újra meg kellett faragni	200 "
Íratást a kézbevettem	400 "
Íratás használata	200 "
Mást gondoltam	3000 "
Névalírás	400 "
Kabát és kalap felvétele	100 "
Keztyű felvétele	100 "
Ezáltal késés	100 "
Kézfogás a jelenlevőkkel	100 "
Az elöltöltött idő	5000 "
Összesen	19000 L

A leleplezés politikai körökben ki- noson hatott. Majninszky biztosra vevén, hogy elszámolása napfényre nem ke- rül, lopását vastag gunnyal is füsze- rezte. Az ellenzék az ügyvédi kamará- nál tett feljelentést ellene.

Csúzt, köszvényét és minden hülésből eredő fájdalmakat azonnal megszünteti a valódi DIANA sósborszesszel való bedörzsölés.

Egy magyar, aki igen sokat tett az amerikai magyar barátságért.

Az amerikai magyar barátság egyik legteljesebb munkása Kovács János kolozsvári unitárius kollegiumi tanár, Kovács Kálmán jelenlegi püspöki titkár édesatyja volt. 1882-ben Amerikában olyan felolvasó körutat tett, amelynek emléke nemcsak közöttünk fog mind- örökké fennmaradni, hanem Amerikában is olyan hatásos volt, hogy ezen az uton 32.000 forintot gyűjtöttek össze ameri- kai testvéreink az erdélyi unitáriusok részére.

Kovács János már ifjú korában ma- gába szívta az amerikai nép nagy szere- tetét. Felolvasásaiban és előadásaiban aztán nemcsak ezt a szeretetet tolmá- csolta, de erős bizonyosságot tett emellett is, hogy a Kárpátok közt lakó magyar- ság fájában rejlik nagy értékeivel méltó minden szabadságszerető kulturnép ro- konszenvére és támogatására. Az ame- rikai lapok oldalakon át méltatták Ko- vács János előadásait és a magyar faj értékeit. A tiszteletére rendezett bucsú- banketten pedig oklevelet nyújtottak át neki a következő szöveggel:

„Kovács János tanár az országban tartózkodása alatt megnyerte mindazok nagyrabecsülését és őszinte barátságát, akik vele személyesen megismerkedtek; nyilvános beszédét, tekintettel az előadó tehetségére, elismeréssel, az általa ékesen tolmácsolt magyarországi szabadelvű ke- reszténynevelés ügye iránti mély érdek- lődéssel és a vallási és politikai szabad- ság fenntartásáért és ama törekvésért, hogy az értelmi művelődés magas szín- vonalára eljussanak és azt megalapítsák, honfitársai iránt megújított tisztelettel hallgatták.

Kovács János tanár kéressék fel meg- vinni magyar testvéreinknek s különösen az erdélyieknek, a mi baráti érzelmeink biztosítását irányukban s mély érdeklő- désünket jóllétükért és legjobb kívána- tainkat úgy anyagi, mint szellemi hala- dásukért.”

Nonffy István

gazdasági gépgyár, vas- és rézöntőde Kolozsvár, Str. Avram Jancu (volt Str. Avram) 50. szám. — Telefon: 85.

Több mint 50 éve fennáll; készíti és raktáron tart földművelési eszközöket: különböző fajtájú ekéket, tallgákat, vasboronákat, szelelő rostát, kukorica morzsolókat, répa és szecs- kavágó gépeket, teljes maiomi és olajgyártó berendezéseket és azok alkatrészeit, különböző közelműi tengelyeket, gyűrűs kenésű csapágyakat, szíjkerekeket és 5 HP benzlnmotorokat. Önt vas- ből és rézből mindenféle géprészeket és más öntvényeket ócska mlnta után vagy rajz szerinti, **Megkeresésre költségvetéssel díjtalanul szolgál.**

Azóta bizony sok idő telt el, de az amerikaiak nem felejtették még soha el *Kovács Jánost* s az akkor nekünk küldött üdvözlötlet.

Időnként közénk ellátogató amerikai hittestvéreink még mindig lelkesedéssel beszélnek erről a ritka energiájú és tudású magyarról, akin át jobban megszerették egész fajtánkat, s akiért és a hasonlókért a jövőben is bizonyára mellettünk fognak állani, hogy balsorsunkban segítsenek és támogassanak az emberi művelődés közös emelésére kifejtett munkánkban.

S. Nagy László.

Művelődési mozgalmak.

Prímicia Lövétén. Folyó év június hó 28-án 8 kispapot részesített *Mailáth* püspök úr, kegyelmes főpásztorunk, az egyházi rend szentségében. Ezen felszenteltek egyike *Lázár Albert*, községünk szülőtte, folyó hó 2-án mutatta be az első szentmiseáldozatot az Istennek, a szokásos szertartások között. E ritka ünnepélyes aktuson igyekezett részt venni az egész község aprajagyja, úgy, hogy alig lehetett bejutni a zsufolásig megtelt templomba. Szentmise előtt nagyon sok gyónó volt, hogy a szent áldozásban az új miséspap részesítse őket. Tizenegy óra tájban zuhogó esőben vonult az új miséspap és kísérete, köztük 15 koszorú leány — ősi szokás szerint fehér ruhában — a szülői háztól a paplakba, ahonnan a megjelent papok és tantesztület kíséretében „Máriát dicsérni“ énekszó mellett értünk a templomba, hol a szentmise „Veni Sancte“ val azonnal kezdetét vette. Az új misésnek manu-duktoza *Péter János* helybeli plébános, szónoka pedig *Lakó János* színházalvi plébános volt. Evangélium végével *Lakó plébános* megható és igen szép alkalmi beszédet tartott, méltatva egy lelkipásztor hivatását és kötelességét s hogy mily hálával tartozik tanító, de különösen kedves szülői iránt, kik semmi fáradságot és költséget nem kimélve, iparkodtak ezen magasztos pályára elérhetésében őt segíteni.

Megható volt mise végével, midőn az új misés megáldotta szüleit, rokonait s rendre a jelenlevők nagy részét. Különösen a szülők örömkönnyei jelezték azt a lelket megnyugtató örömet, hogy szeretett gyermekük áldásában részesülhetnek. Szentmise végével, mely a délutáni órákba is átment, egy szűkebb körű szerény, menyegzős forma

ebéd következett, mely alkalommal az új misés pap kegyelmes Főpásztorunkat köszöntötte fel, aki fáradságot nem kimélve ma is oly atyailag gondoskodik az ő nyájáról s a nyáj vezetőiről, s akinek buzdító szavai egy-egy reménysugár gondterhes életünk napjaiban. Felköszöntötték az új misés papot és a kedves szülőket is, kik a legnagyobb nélkülözések között, kevés vagyoni erővel, egy jegyzőt és egy lelkipásztor neveltek a haza és az egyház javára.

Öreg tanító.

A tornyai (Aradm.) róm. kath. ifjúság f. évi farsang vasárnapján a még hiányzó harang beszerzése és a 146 éves és 5 mázsás megsérült nagy haragnak ujjáöntetése céljára műkedvelő előadást rendezett. A „*Bor*“ című népszínmű került színre. Az előadás nagy sikerrel végződött. Szerepeltek: Megyeri János, Faragó Vica, Boldis Márton, Boldis Antal, Takács Rózi, Kelemen Kálmán, Megyeri Sándor, Megyeri Margitka, Mikuska Vica, Megyeri Matildka, Zimmermann Lajos, Grozeszku Gyurika, Uzsora Laci, Morvai András, Mikite Katica, Faragó Imre.

Továbbá f. évi Péter-Pál napja előtti vasárnapon színre került „*Az iglói diákok*“, mely az előbbihez hasonló sikerrel végződött. Szereplők voltak: Megyeri Sándor, Tetyik János, Hegyi Pista, Kelemen Kálmán, Faragó Imre, Morvai András, Boldis Antal, Ózsda András, Török Pál, Mikuska Vica, Boldis Márton, Megyeri Jancsi, Deák Lajos. Mindkét színmű betanításán Jakab Károly tanító fáradozott dicséretes buzgalommal és eredménnyel. Mindkét előadáson a tágas nézőtér szűknek bizonyult s a nagy erkölcsi sikerhez méltó volt a jótékony célra fordított anyagi eredmény is.

Az igazfalvi műkedvelők előadása Lugoson. Drága jó Gárdonyi Géza, mézszavu egri remete, sohasem hitte volna, hogy majdan egyik legértékesebb darabját a „*Bort*“ igazfalvai műkedvelők előadják Lugoson. Egertől Igazfalváig nem is volt olyan hosszú az út, mint ahogyan Igazfalvától Lugosig... De mégis végre itt voltak az igazfalviak, becsületos, egyszívvel-élelkel játszottak s Gárdonyi Géza odafeletről lemosolygott Lugosra, annak is a színházára, színházában zsufolt közönségére, no meg Igazfalva derék polgáira, akik átaljították kis falujukból s meghódították a lugosi közönséget.

Tehát június 28-án este a „*Bor*“ pergett le a lugosi színpadon. Elsőnek

kell megemlítenünk Z. Kovács Sándor aki Baracs Imre szerepében önmagát adta. Annyi közvetlenséggel és színészi készséggel játszott, hogy hivatalos színész is elbujhat mellette. A színész csak megfigyeli, lemásolja a Gárdonyi Géza parasztját, de Z. Kovács állította elének a parasztot, ahogyan Gárdonyi meglátta. A színész csak rázsolhat, de a nép egyszerű fia magát játsza, azért ért el oly hatást Z. Kovács. Baracsné szerepét K. Szabó Margit érzéssel, sok színpadon játszotta, míg Kató Piroska végletekig őszinte, naiv, bájos Rozi volt. Ez özvegyasszony jólmegirt szerepében Fekete Béláné elsőrangú volt. Valószínűleg tűzről pattant, pletykázó menyecske izgett mozgott előttünk. Nagy Sándor (özv. Szunyogné). Mónus Sándor (Göréné), Gálos Margit (Zuzsi) szerepeiket derekasan megjátszották. Gárdonyi bíró urat K. Szabó János Durbints sógort pedig Király László alakították kitűnően. Minden melegektség nélkül játszottak. Pénzes János fürge baromdoktoza, Király János Baracs Matyija, Nagy Sándor Pákozti bácsija, Ugray Jancsi Kátsa cigányai a kis Király Margitka Jancsija egyig jók voltak s őszinte dicséret érdemelnek a többi szereplőkkel egyetemben. És még valamit a rendezésben. Akik jártasok a színház benső életében nagyon jól tudják, hogy kis színpadon nagyon korlátozott hatások mellett lehet kihozni művészi munkát, mégis akadt férfi, aki zseniális, rendezői tehetséggel olyan előadást hozott, mely pártatlan ebben a nemből. Ez a férfi: Nemes Elemér, az igazfalvi kiváló lelkésze.

Az ő nagy tudásának köszönhetően tökéletes összjáték, a szereplők virtuozitása, az adott keretekhez mért izgalmas színpad és csodáljuk lelkesedésüket, mely képessé tette őt arra, hogy egyes falusi emberekből ilyen színészszenvedélyt gyurjon.

Ha ez az előadás nagyvárosi nagyszínházban, kényes közönség előtt megy le: még a legszigorubb kritikát is meghódítja, nem is beszélve arról, hogy a közönséget valószínűleg bámulatra ragadja. *Serényi József*

Marosugra község jelen év június 14-én lélekemelő ünnepély színjáték volt. A község róm. kath. vallású lakosságának akkor tartotta önköltséggel szerzett gyönyörű harangjának felszentelési ünnepélyét. Már a korai kezdődő nagy készülődés és virágálmaza jelezte a nagy nap jelen-

GAZDASÁGI ÉLET.

Isten csapása,

ítéletidő viharjárásában mutatta meg a mult hetekben romboló hatalmát. Jégvihar terhes felhői széles pászmákra szakadozva verték tönkre az Érmellék, Szilágy, Szolnok-Doboka, Kolozs megyék, a Székelyföld és a Bánát számos községét egészen Galacig. A katasztrófális időjárás sok ezer hold vetést csépelt pozdorjává és számos falut döntött romokba. És mindez nem volt elég. Az előző esősidők miatt feldagadt patakok megduzzadt folyók szennyveszélyes áradata sodort magával kalangyát, boglyát, réti rendeket, mosott el partot, sodort le termőföldet, iszapolt le rétet.

Oda lett egy évi termés reménysége, elpusztult egy év gyöngyveritékes munkájának a gyümölcse. Nem csoda, ha a vihar nyomán félőrült embercsoportok kétségbeesett jajgatással járták be a szomorú határokat és reménytelenül tekintenek a szomorú jövő elé!... Még a viharkimélt gazdag aratású vidékek földmivesei szívében is a csalódás, a bizonytalanság nyomasztó érzése gyökerezik meg — mert hiába minden szépítés: a mai kenyértermelő földmives sehogy sem tudja sem gabonáját, sem állata értékesítésénél a maga számítását megtalálni. Tény az, hogy Romániában még az elért legmagasabb buzaárak is az aranyértéken alól maradtak, holott az ipartermékek elérték az aranyparitást. (E. B.)

Biharmegye 500.000 leit szavazott meg a jégkárosultak felségélyezésére. Biharvármegye vármegyei közgyűlésén a jégkárosultak felségélyezésére 500.000 leit szavaztak meg. A gyorssegély már a legközelebbi napokban kiosztásra kerül.

Adóelengedést kérnek a jég- és vízkárosultak. A szatmármegyei és szilágysági falvak árvíz károsultjai adóelengedésért folyamodtak az illetékes hatóságokhoz. A pénzügyigazgatóság bizottságokat fog kiküldeni a károsult vidékekre. Ezek a bizottságok megállapítják a kár nagyságát és a pénzügyminiszter annak alapján halasztást ad az adófizetésre. Ősszel újra megállapítják a károkat s ha a föld nem hozott elég jövedelmet, akkor a károsult adóját törlik.

Rézkénporozás. Több helyről érkezett jelentés szerint a hosszantartó

nedves időjárás következtében fellépett a fűrperonospora. Ezen szőlőbetegség elleni biztos védőszer a rézkénporral való alapos előzetes porozás. A szőlészeti kísérleti állomás az ugynevezett *Aschenbrand féle rézkénpor* találta a legjobbnak. Ez a por friss minőségben világos zöldessárga színű. A sötét barnászöld rézkénporok rendszerint több évesek, hatóképességükből sokat veszítenek és ennél fogva használatuk nem ajánlható.

Árt-e a permetezés nagy forróság idején? A permetező lé kalorkus visszahatása csak az esetben okozhat kárt, ha a szőlő teste már erősen felmelegedett, a permetező folyadék pedig nagyon hideg. Ez előfordul, ha mély kútból árnyékos helyen készült nagymennyiségű bordói lé rövidesen a permetező puttonyába kerül s onnan azonnal a növényre locsolják. A gyakorlatban ez másként van. A kádban, a permetező munkások után vitt lajtban vagy kannákban a folyadék sokat időzik a napon s felmelegszik. A permetező gép napos időben különösen erősen átmelegszik s a benne levő lé is langyos, mire a szőlőre kerül. Mégis ajánljuk, hogy ha a lé felmelegedése nem várható, akkor a kádat napos helyen tartva, időt adunk a felmelegedésre. Ahol kisebb terület permetezéséről van szó, amit 1—2 nap alatt elvégeznek, a legforróbb órák alatt (11—3 ig) más munkát kell végeztetnie, mert ebben az időben esetleg kárt is okozhat a permetező víz.

Kérdések és feleletek.

Kérdés: Selyemgubót hol és hogyan vesznek meg? Érdemes-e itt selyemhernyótenyésztéssel üzletszerűleg foglalkozni? *T. A. Aranyosegerbegy.*

Felelet: Lugoson a selyembeváltó hivatalban. Itt üzletszerűleg nem érdemes a selyemhernyótenyésztéssel foglalkozni.

Kérdés: Hogy lehet a lótetűt ki-
pusztítani? *Gy. I. Nagybacon.*

Felelet: A lótetű útjába, amerre a járata van a fiatal növény palánták közé, ásson be a földbe piéhdobozokat (festékes, konzerves sib.). A dobozok aljára töltsön két három ujjnyi vizet. Ezekbe a lótetű belepotyog és nem tud belőlük kimászni. Legegyszerűbb irtási módja a szénkénegezés volna, de az itt Romániában tudomásunk szerint nem kapható.

9 órákor vonult ki a hivek so-
diszes menetben az állomásra
szíze t négyes ökörfogattal szál-
harangját a kis kápolna elé, ahol
szédődött a magasztos felszente-
szertartás, melyen csikszentkirályi
László plebános tartotta a gyö-
oktató és épületes ünnepi szent-
védét. Szertartások végeztével lo-
zászlók elővittele és lelkes egy-
énekek mellett vitetett rendeltetése
re és helyeztetett el az új harang
váró társa mellé. Igen kedves
nyújtott a gondnok és bíró
koszorusleánykájának a harang mel-
angyalszerű állandó jelenléte és a
leányok szép menete. Jelmon-
kíséretében koszorút helyeztek:
Márton a hivek nevében, mint
község fáradhatatlan buzgó kurá-
id. Szabó Sándor a házaspárok,
János a fiatalság, Szabó bíróné
atos asszonyok nevében és még
Isten áldása e törekvő népen!

Babós és Társai

vaskereskedése

Regina Maria

21. sz.

Legjobb felszerelt gazdasági
építmények, borons és alkatrész
raktár, vadásztiöltények.

„Amper”

Ügytulajdonos: Szebehely Géza.
Általános műszaki vállalat.
Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii 29.

Vállal mindennemű villamos
és vízmunkálatot, valamint
villamos gépjavításokat. Ön-
működő csengő-reduktor
egyedüli árusítója.

Állásdíjmentes.

Állásdíjmentes
Állásdíjmentes
Állásdíjmentes

Kérdés: Barackfáimat a hangya és a hamuféreg megtámadta, hogy védekeznek?
V. S. Vizakna.

Felelet: Alkalmazzon „Hiberna” enyvygűrűt, vagy kísérelje meg petroleumba mártott szalmatekerceset kötni a fa derekára. A hangyák kerülnek a petroleum szagot.

Kérdés: A rézgálic 3 napra elvesztí-e az erejét?
B. J. Nagybodófalva.

Felelet: Nem veszít erejéből. Ki permetezve is 18 napig tartja meg mérgező és így a peronoszporára öldő hatását. 18 nap után azonban akkor is kell újból permetezni, ha az eső nem is mosta le a rézgálicot.

Meghívó. Az Erdélyi Gazdasági Egylet a társesületetek, valamint az aradi Árumintavásár erkölcsi támogatása mellett Aradon, 1925. augusztus hó 6 án délelőtt 10 órakor a Kulturpalota nagtermében a gazdasági közönséget, a földművelőnépet, gazdasági munkásokat és a mezőgazdaság ügyei iránt érdeklődő nagyközönséget nemzetiségre való különbség nélkül ezuton tisztelettel meghívjuk. — Kolozsvár, 1925. július hó 1. Kiváló tisztelettel: *Br. Jósika Gábor* sk. elnök. *Török Bálint* sk. titkár. *Tárgysorozat:* 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyző és jegyzőkönyvhitelesítők kijelölése. 3. Képviselletek bejelentése. 4. Bárdos Péter előadása: A mezőgazdaság bajai (Az E. G. E. részéről). 5. Lucacievitz J. volt földművelésügyi miniszter előadása: Az aktuális mezőgazdasági kérdésekről. (A Gazdasági Syndikátusok Központja részéről.) 6. Blaskovics Ferenc előadása: Az import és export kérdéséről. (A Bánáti Sváb Gazdasági Egylet részéről.) 7. J. Sisesti államtitkár előadása: Az egyszerű gazdasági ügyekről. 8. Dr. Konopi Kálmán előadása: A növénynevelésről. (Az Aradvármegyei Gazdasági Egylet részéről.) — *A nagygyűlés ügyrendje:* A nagygyűlés elnöke az E. G. E. elnöke. Alelnökei az E. G. E. alelnökei, az Aradmegyei Gazdasági Egylet és az Árumintavásár elnöksége. Minden előadás-hoz az elnöknel való előzetes jelentkezés után lehet hozzászólni, egy hozzászólás tartama legfeljebb 5 perc. Az előadások tárgyaitól eltérő indítvány az elnök engedélye nélkül nem tehető. *Tudnivalók.* Elszállásról az aradi Árumintavásári iroda gondoskodik, arra igényt tartók sziveskedjenek érkezésüket az aradi Árumintavásár elszállásai bizottságához bejelenteni. Kedvezményes

áru vasuti jegy váltására jogosító igazolványok az aradi Árumintavásári irodánál Aradon, az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatalában Cluj, Strada Andrei Muresan 10. és a Vármegyei Gazdasági Egyesületeknél kaphatók, egyszerű levelező lapon való megkeresés alapján.

Mozgókönyvtár automobilon. Washington állam Gagerstown városa egy igen okos és hasznos intézményt honosított meg (melyet nálunk is jó lenne életbeléptetni). Hogy a szerteszt lakó farmerek (gazdálkodók) „lelki táplálékát” kielégítse és őket gazdasági szakkönyvekkel és a családtagokat szórakoztató olvasmányokkal (regényekkel, elbeszélésekkel) elláthassa, a nyári szorgosabb munkaidő szüntével és a hosszú őszi és téli esték közeledtével a város egyik személyszállító autóját berendezette könyvtárnak és kiküldi a falvakba és pusztákra. A gépkezelő mellett ül az autóban a könyvtár kezelője, egy idősebb urnó, aki a könyveket csekély díjért kikölcsönzi, az átolvasottakat pedig visszaveszi vagy másokkal kicseréli. Ha a farmernek szüksége van valamelyik gazdasági szakkönyvre, azt meg is vásárolhatja. A könyvtár automobilnak oly nagy népszerűsége van, hogy közeledtére már az utra sereglenek a farmerek családtagjai és örömmel várják, hogy új olvasmányokat kaphassanak. *Hogy az amerikai mezőgazdaság oly magas fokra fejlődött az utóbbi évtizedekben, azt nagyrészt annak lehet tulajdonítani, hogy a farmerek szorgalmasan olvassák a gazdasági szakkönyveket és így tudásukat fejlesztik. Természetes dolog, hogy — ennek következtében olcsóbban gazdálkodnak, tehát nagyobb jövedelmük folytán — vagyonosodnak is.*

Megerkeztek az aradi gazdasági nagygyűlés kedvezményes vasuti jegyei. Az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala közli az augusztus hó 6 án Aradon tartandó gazdasági nagygyűlésre utazó gazdasági közönséggel, hogy a 75%-os kedvezményes vasuti jegy váltására jogosító igazolványok a héten megerkeztek és azok a gazdasági közönség rendelkezésére állanak már is. Az igazolványt 80 lei előzetesen való beküldése ellenében küldi el az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala. Az igazolványok egyuttal belépő jegyül is szolgálnak az egyidejűleg Aradon tartandó mezőgazdasági kiállításra és árumintavásárra.

Méz, viasz és mülép árak. Tekintettel arra, hogy a méz ára mindig kétszerannyi szokott lenni békében, mint a cukoré, figyelmeztetjük méhésztársainkat,

hogy ne vesztegessék el ideai méztermésüket potom áron 28—30 leiert mint tavaly, mert aki ilyen alacsony áron adja a mézet, az nemcsak magának, hanem méhésztársainak is kárt okoz. Ma a mézárak 36 és 45 lei között mozognak vidékenként nagyban eladás mellett. Ezek az árak a tavalyi mézre vonatkoznak. Az új méz ára kialakulva nincsen, bár tavalyi készlet is van elég nagy mennyiségben, az új méz árával ne szálljanak le ezek alá az árak alá méhésztársaink. Hosszu évek óta nem volt olyan inség mülépben mint az idén. Egész Erdélyben alig lehetett elvéteve egy pár kiló valódi viaszból készült mülépet kapni. A forgalomba került mülép jelentékeny része parafinnal kevert ipari viaszból készült, amelynek kb. 40%-a valódi viasz csupán. Ez pedig a kaptárakban nem alkalmazható, mert a melegben kinyúlik. Ennek ára körülbelül 200 lei volt kilogrammonként mint mülépnek. Nagyban ára feldolgozatlanul 72—100 lei között váltakozott. A valódi méhviasz ára feldolgozatlanul 180 lei körül mozog kilogrammonként. Mülép kapható még a készlet tart Hann és Társa cégnél Kolozsvárt 250 Leiért kg.-ként.

HETI PIAC.

Dicsőszentmárton, VII. 22. Gabona
20 literes véka buza 200, kukorica 90 zab 60, árpa 75 L. **Sertés:** 6 hetes malac 250, tartanivaló 3—6 hónapos drb. 1000—2000, 6—12 hónapos drb. 2000—3800, hizott süldő kg. 32—34, hizott öreg kg. 34—36, olvasztani való szalonna 70, zsír 80, sózott szalonna 70 L. **Szarvasmarhák:** Jármos ökör pár 14—22.000, jó fejős tehén drb. 6—10.000, vágni való tehén elősúly kg. 18, szopós borjú drb. 600—1.200, jász drb. 500 L. **Tejtermékek:** Tej liter tehén 5, bivaly 6, teavaj 120, tehénturó 40, júhsajt 50, júhvaj 90 L. **Baromfi:** Sovány liba drb. 120, kövér liba 270, tyúk drb. 45—90, csirke pár 45—120, sovány ruca drb. 90, kövér ruca 170, pulyka 150, tojás 2 L. — **Felsőbánya.** Az orsz. állatvásárra felhajtott 76 drb. ökör, 37 tehén, 226 ló, 128 növendékmarha, 11 szamár, 67 sertés és 190 malac. Először 17 drb. ló 4—12.000 Lejes áron, 12 tehén 4—10.000, 32 növendékmarha 800—5000, 22 sertés 1500—2500, 4 malac 300—800, 6 pár ökör 14—2800 Lejes áron. — **Márosvásárhely.** VII. 16. Buza 180—200, tengeri 90—100, árpa 100—120, zab 75—80, új burgonya 50—60, paszuly 110—125 lei váltakozóként. Tehéntej 5—6 lei literenként.

Szövetkezeti élet.

Az erdélyi tejszövetkezetek átstrukturizálása és fejlesztése.

A községi hitelszövetkezetek — a mai viszonyok között is —, egyes tekintetektől eltekintve, már eddig is elégtelenül sokkal eredményesebb munkásságot fejtettek ki a községi mezőgazdasági hitelviszonyok javítása terén, mint még rövidebb idő előtt remélni mertük volna. A községi hitelintézetek munkáltságának folytonos csökkenését a községi hitelszövetkezet újbóli munkásságának megkezdése óta számtalan példában oly pontosan lehet kimutatni, hogy a szövetkezetek munkásságának a kiváló eredménye máris minden tekintetben felül áll.

De ugyanazon nyíltsággal, mellyel ismerjük ezen egyirányú működés eredményességét, kell teljes mértékben biztatnunk a községi szövetkezetek munkásságában azt, hogy a szövetkezeti tevékenység többi, legalább is oly fontos ágait igen sok helyen hanyagolják. Nem helyes az a közvélemény és sokszor eredmény nélkül kigazsárolt álláspont, amely a községi szövetkezetekben semmi mást nem lát, mint hitelintézményt, melynek egész működésében, nemcsak elsősorban, hanem kizárólag a pénzügyi szempontokat kell tekintetbe vennie. Pedig minden nyilván jól tudjuk, hogy minden szövetkezetnek, de különösen a hitelintézeteknek, melyeknek uttörőknek kell többnyire lenniök a szövetkezési szervezkedés terén, a szorosán kötött gyakorlati gazdasági célon kívül még ennél sokkal fontosabb és többfeladati feladatai vannak. Minden községi szövetkezetnek legfőbb feladata elsősorban az, hogy kezdeményezője propagálója legyen minden olyan községet magát, vagy annak lakóit érintő közérdekű vállalkozásnak, vagy vállalkozásnak, melyek a községnek, vagy a község egyes rétegeinek vagyoni helyzetét javíthat, azok megélhetési viszonyait megkönnyítheti.

A hitelszövetkezeti hálózat központi feladatának a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének feladata elsősorban a községi hitelszövetkezetek munkásságának újjászervezése és fejlesztése. Ez irányban az első lépést a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének ügyvivő igazgatósága a legutóbb tartott gyűlésén megtette, ami-

kor elhatározta, hogy a községi hitelszövetkezetek kötelékében — ahol arra szükség van — a tej kedvező értékesítése érdekében a telfeldolgozó szakcsoportot megalakítja.

Nem lehet eléggé méltányolni a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének ezen elhatározását, amikor látjuk, hogy az Erdélyben régebben megalakult tejszövetkezetek cégbejegyzését a törvényszéknél törlik, miután nem tartoznak egy központhoz sem. A már megalakult és működő vagy a jövőben megalakulandó tejszövetkezeteknek a jövőben tehát egy központhoz kell tartozniök. A bukaresti központhoz való belépés nehéz feltételekhez van kötve, mert a tagoknak korlátlan felelősséget kell vállalniök, semmiféle alkalmazottjuk díjazását nem kaphat, hitelt kizárólag a központtól élvezhetnek és tartalékiókéjuknak felét a központhoz tartozniök elhelyezni. Soós Adolf marosárpataki-ref. lelkész, tejszövetkezeti elnöknek az Erdélyi Barázdában tett azon indítványa, hogy a tejszövetkezetek egy önálló központot létesítsenek, sajnos szintén keresztülvihetetlen, mert a bukaresti központ az új központ alapszabályait nem hagyná jóvá, mert nem tűrné meg egy új központ alakítását.

A tejszövetkezeteknek pedig egy központra feltétlenül szükségük van, az ügyvitel máma nem olyan könnyű, a helyes adóvallomások és mérlegek beadása központi irányítást igényelnek. A tejtermékek lehetetlen értékesítése amikor időközönként vaját és sajtót nem lehet egyáltalán veszteség nélkül értékesíteni, csak egy agilis központ úján volna lehetséges a kormánynál nyomtatékosan közbenjárni, hogy ez időközönként fogyasztóra nem talált vajmennyiségre kivételi engedélyt adjon. Vagy a központ létesítene tegyük fel Kolozsváron hűtőházat a vaj ideiglenes konzerválására. A központnak kellene a tejszövetkezeteknek szükséges különféle anyagokról nagybani beszerzéséről is gondoskodni. Nagy megtakarítás volna elérhető azzal, ha a központ az összes tejszövetkezeti gépeket és alkatrészeket, oltóanyagot, vajpapirost tartana állandóan raktáron.

Ha tehát saját központot alakítani nem lehet, a bukaresti központhoz való belépés pedig nagyon nehéz feltételekhez van kötve, csak a legnagyobb hálával fogadhatjuk a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének elhatározását, hogy a kötelékébe tartozó községi hitelszövetkezetekben már jelen-

leg is működő különböző célú — gabonaktár, seprítő, kosárfonó, zöldségtermelő és egyéb értékesítő szakcsoportok mellé a tej feldolgozó szakcsoportot is felakarja venni. Kétségtelen igazság az, hogy állattenyésztés nélkül nem létezik virágzó mezőgazdaság. Gazdálkodjunk bár a legjobb talajon és munkáljuk meg legjobban a földjeinket, ha állatokat nem tartunk és nem termelünk trágyát, talajunk termőereje csökkeni fog s miután állatok hiányában nem fogunk takarmányokat termelni, ismét beleesünk abba az általános hibába, hogy csupán gabonatermesztést üzünk. Mindenképen arra kell tehát törekednünk — és ez különösen áll a földreform által megszorított kisgazdagokra — hogy a gazdaságunkban szaporítsuk az állatállományt s olyan módokat kell keresnünk, hogy az ezzel járó befizetés mihamarabb jövedelemhez juttassa a gazdát, nehogy a legkisebb bevételi forrás elmaradásával a gazda anyagi zavarba jusson. Erre meg is van a legtöbb helyen a lehetőség olyképen, hogy a kisgazdák tömörülnek a tejnek értékesítésére. Nálunk a kisgazdák nagyrésze még mindig csekély jelentőséget tulajdonít a tej értékesítésének, a mi természetes is, mert a kisgazdáknak zöme ma sem pénz az tejből. Pedig ha figyelembe vesszük csak jelenlegi marhaállományunkat is és számot vetünk, azt fogjuk látni, hogy a tej és az ebből előállítható termékek értékesítése esetén a gazdák óriási jövedelemhez juthának s ezzel egyidejűleg megvetelik az alapját egy fejlett állattenyésztésnek és virágzó mezőgazdaságnak.

A tejjgazdaság fejlettsége fokmérője a mezőgazdasági fejlődésnek. Látjuk a külföldi példákat, a kis Ausztria belátta, hogy csak úgy fog tudni fenmaradni, államháztartását csak úgy fogja egyensúlyban tarthatni — ha maga magát tudja élelmezni. A kis Ausztria ennek érdekében meg is hoz minden áldozatot. Bécsnek napi tejellátása 1921-ben még csak 60.000 liter volt és ma már Bécs naponta 650.000 liter tejet kap. Nem sorolhatom fel az összes államok tejjgazdasági viszonyait, de hivatkozom a kis Dániára, melynek területe nem nagyobb mint négy nagy erdélyi vármegyé s mégis ez a kis ország évenként, dacára annak, hogy tejből és tejtermékekből nagy a belfogyasztása, Dánia a világ legnagyobb vajexporteurje, aki a világ össz-vajkiviteléből 38%-ot szállít és Amerika után a legnagyobb kivitele van sertéshusból, ami

szintén a tejgazdaságával van szoros kapcsolatban. Az pedig szintén köz-tudomásu, hogy Svéd és Norvégország, Hollandia, Francia és Németország, felső Olaszország és Svájc virágzó mezőgazdaságának és gazdaságának alapja a fejlett tejgazdaság és állattenyésztés.

A Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége az ő 350 községi hitel-szövetkezetével nagy szolgálatokat tehet a tejfeldolgozás szervezésével. *Amely községben 150 drb. tehen van, ott a tej feldolgozásra a községi hitel-szövetkezet igazgatósága hívja fel a Szövetség figyelmét és a Szövetség kötelessége lesz a tejfeldolgozására a további lépéseket megtenni.*

Szüksége van azonban a Gazdasági és Hitelszövetkezetek szövetségének ezen nagy horderejű kezdeményezésénél az Erdélyi Gazdasági Egyesület támogatására is, mert a Szövetségnek kezdeményezésétől csak akkor várhatunk majd komoly eredményeket, ha a Szövetség az Erdélyi Gazdasági Egyesülettel karöltve a községi hitelszövetkezeteket a tej feldolgozásában minden irányban támogatni fogják. Nem elég az, hogy a községekben az eddig elkallódott tejet majd értékesíteni lehet, rá kell vezetni a gazdát — hogy ha jobban gondozza, ápolja és jobban takarmányozza tehenét, több tejet kap és havonta több tejpénz folyik a gazdaságba. A több tej nyeresz azonban a fejés művészete is. Ausztriában egy verseny alkalmával ugyanazon tehenekből a svájciak tehenenként és naponként $\frac{1}{2}$ literrel többet tudtak kifejni, mint a tulajdonos osztrákok. Az Erdélyi Gazdasági Egyesületnek kellene fejlőd tanfolyamok rendezését kezébe venni. Az Erdélyi Gazdasági egyesületnek kellene kezdeményezni egy tejgazdasági munkásképző iskola megteremtését is. Ennek az iskolának létesítése nemis volna olyan nehéz kérdés. Báró Vay László nagyteremei birtokán van egy teljesen modernül berendezett sajt és vajgyár, megvolnának ott bőven a szükséges épületek is, az Egyesületnek a földmívelésügyi kormányhoz intézendő támogatás iránti kérése azt hiszem szintén meghallgatásra is talál. Különböző tejtermékek időközi kiállításától is sokat várhatunk. Dániában a legszebb eredményeket a tejellenőrző egyesületek szervezése által érték el. Ma Dániában 934 ilyen tejellenőrző egyesület működik, amelyek a helyes fejést ellenőrzik, minden egyes tehennek tejhozamát nyilvántartják, a tejnek zsr-

tartalmát vizsgálják és ezek alapján állapítják meg a tehenek takarmányozását.

Míndezekből láthatjuk, hogy milyen nagy horderejű a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének azon elhatározása, hogy a tejszövetkezeteknek újabb keletű közismert válsága folytán, amely nagyrészt onnan eredt, hogy kellő körponti ellenőrzés és irányítás hiányában nem voltak képesek a mai nehézségekkel szembeszállni, a tejértékesítést a községi hitelszövetkezetek után akarja megoldani. Mindnyájunk kötelessége ezen nagyérdékű kezdeményezés támogatása.

Drexler Béla.

Szövetkezetalapítások.

Hogy a szövetkezeti eszme mindinkább kezd tért hódítani, annak legfényesebb bizonyítéka, hogy mind sűrűbben keresik meg a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségét hitelszövetkezetek létesítése iránt. Örömmel közöljük e hírt, mert ez annak a jele, hogy népünk kezdi felismerni azt a gazdasági és kulturális értéket, mely egy községi hitelszövetkezet működésében megnyilatkozik. E hó 9 én Gyergyóremetén alakult meg a hitelszövetkezet circa 120.000 lei üzletrész befizetésével és tekintettel a község szorgalmas és munkás lakosságára és azon meleg hangulatra, mellyel a község vezetősége az alakulást fogadta, a szövetkezet a legkedvezőbb jelek között kezd meg működését.

E hó 18 án Kolozsvárt megalakult a Nyugdíjasok Szövetkezete, amely nem annyira hitelműveletekkel, mint inkább tagjai gazdasági helyzetének javítása érdekében közös beszerzésekkel, közös értékesítésekkel és olyan gazdasági munkákkal kíván foglalkozni, melyekben a szövetkezet első-sorban saját tagjait fogja foglalkoztatni.

A Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségét mindkét megalakulásnál Fodor Emil igazgató és Dr. Ferenc József igazg. tag képviselték, sikert kívánva a szövetkezetek működésére és biztosítván a szövetkezeteket a központ legmesszebbmenő anyagi és erkölcsi támogatásáról.

Mint a szövetkezeti életnek kedves és biztató jelenségét emlíjük meg a papolczi hitelszövetkezet felújítását és működésének újból való megkezdését is. A papolczi hitelszövetkezet egyike a legrégibb szövetkezeteknek, amely

a békében igen eredményes munkaságot fejtett ki a község gazdasági életében. A háboru alatti és azt követőleg a szövetkezet működése csaknem szünetelt, míg végre a lakosság megérezve a szövetkezet szükségességét, elhatározta annak felújítását és működésének felvételét. Rövid idő alatt 300 000 lei üzletrésztőkét fizettek be, hogy a szövetkezet eredményesen vehesse fel a munkát. Ilyen alapítókérek a szövetkezet tényleg megfeleljen a várakozásának és reméljük, hogy ilyen körülmények között rövidesen meg fog látszani jótékony hatása a község gazdasági és kulturális életében.

Hivatalos amerikai vélemény a szövetkezeti mozgalomról. Örvendetes jelenség, hogy újabb időben az amerikai Uniónak társadalmi és hivatalos köréi egyre nagyobb érdeklődést tanúsítanak a szövetkezeti kérdések iránt. Ennek az érdeklődésnek egyik folytatása az, hogy egy hivatalos fórum, a Federal Trade Commission, elnöke és egy tagja 1923 nyarán hosszabb tanulmányi kirándulást tett Európába, amelynek során tizenöt állam szövetkezeteinek berendezéseit tekintették meg. A küldöttség tapasztalásairól jelentést készített, amelyet a kongresszus (párizsi ülésén) elé és amely javaslatokat tartalmaz az északamerikai szövetkezeti helyzet kiépítésénél követendő irányelvekkel illetőleg. A javaslat először hangsúlyozza annak a szükségességét, hogy a termelők és a fogyasztók áruforgalomban egymáshoz közel hozassanak, ezért gyarapítani kell a mezőgazdasági értékesítő szövetkezetek számát, illetve törekedni kell a berendezések létesítésére (gabonatarárak stb.), amelyek a szövetkezeti értékesítést lehetővé teszik. Fontos azonban kívül az is, hogy a belföldi és a földi szövetkezetek között jöjjön kapcsolat. Ezt a munkát kiegészítenek a jól megszervezett és olcsó hitelvezet, ennek a felépítésénél a rendszeren szisztéma volna alapul, mely az egészséges önkormányzatok ellenőrzés mellett egy irányító társaságot is biztosítja. Nagy elismeréssel emlékezik meg a javaslat azokról a eredményekről, amelyeket az európai szövetkezeteknek a szénellátás terén elérniök sikerült, így csak az nagyban bevásárló szövetkezet mintakétfélmillió tonna szenet forgalmazott elmúlt esztendőben. Szintén jelentős

szövetkezeti munka eredményei
állatás terén, ahol a baseli tejszö-
vezet vezet, viszont a dán, holland
farm mezőgazdák az exportszövet-
kezeti révén végeznek nagy munkát.
Ez a jelenség, hogy az az Ame-
rica, amely szereit magát különösen
szociális berendezéseit illetőleg Euró-
pán fejlettebbnek feltűnteti, mégis
Osvilágba küldi szakértőit akkor,
amikor a mostani gazdasági bajaira
orvosilást. db.

PARI ROVAT

Erdély ipari jövője.

Egy kis darab földterület húzódik
a Kárpátok aljában, amely területet
természet alkotása oly fenségesen ál-
lít meg minden értékkel, minden
szépséggel, mintha csak ezt választotta
a ki tündéri játéknak központjává,
és aztán mindent, de mindent ösz-
tesztetett. Nincs talpalatnyi hely,
ahol ezüst, vas, réz, van kőszén min-
dőségben, van földgáz, kéneső,
stb. stb., gyógyvizek egymás hátán
még Isten tudja mennyi fel nem de-
szel, a föld mélyében leppangó drága
nyelvű. S mindezek fölött mint fejedelmi
szőrmék briliánsai tündökölnék a csu-
szermészeti szépségek ezer meg ezer-
től változatosai, amelyek Erdély bércei,
szelvényei és mezőinek ölen rejtenek. És
kell még mit kell tapasztalnunk e nagy
gazdagság mellett? Szegénységet. Mert
olyan ipara e kedvező körülmények
nem tudott kifejlődni. Nem tudott
előrelépni arra a magaslatra, amelyre
a élő természeti gazdagsága, helye-
ben mondván természeti kelleke mel-
lőben hivatva lenne. De hát Er-
szépség sorsa ugy a múltban, mint a je-
ben a legmostohább elbánásban
Rajta állt. Mint egy varázskulacsból,
ami ömlött, azt innen rögtön el is
k, de hogy nagyobb áldozatokat
volna Erdély kincseinek és ipa-
kellendítése érdekében, azt sem
gymar, sem a jelenlegi román kor-
működésében nem látjuk. Még
bbi évtizedekben báró Szerényi
volt magyar kereskedelemügyi
szter érdeklődése lendített valamit
ben. Ő ugyanis ismerve a gazdag
értékét és nagy jelentőségét,
szépségl politikájának megvalósulását
y fölkarolásában, Erdély nagygyá-

tételében látta. De ez a rövid ideig
tarió. délibábképpen lebegő időszak
is letűnt Erdélynek Romániához való
csatolásával, mert a regáli miniszterek
még kevesebb gondot fordítanak Er-
dély számottevő ipari jelentőségére.
Sőt még ami volt, még az a kis alkotás
is kezd lassankint eltűnni, amint
egymásután zárulnak be a bányák tár-
nái, vagy egymásután omlanak össze
az egykor virágzó vállalatok.

*Erdélyen csak maga Erdély népe
segíthet.* Csak az tudja felvirágoztatni
és iparát nagygyá és híressé tenni. Első-
sorban is tanult és jólképzett iparosokra
van szükség, amit ma már szemmel-
láthatólag látunk megvalósulni, akkor,
amikor tanult ifjak mind többen és
többen tódulnak ipari pályára. Másod-
sorban pedig főkére van szükség,
amelynek árán felszínre hozhassuk azt
a földalatt heverő sok drága kincset,
amely iparunk fellendítésének egyik
legfontosabb kelleke, mert természeti
kincs, amelynek termelése áldozatba
nem kerül. Aztán legyen vállalkozó
szellem, amit Erdély szintén bőven ter-
mel. Természetesen bizonyos állami
érdeklődés és jóindulat is kell mind-
ezekhez, mert hiába épít és termel Er-
dély népe ma valamit, ha ugyanazt
éppen maga az állami kormányzat bé-
nitja meg egyes intézkedéseivel és sza-
bályrendeleteivel. Az államról Erdély
iparos népe nem vár egyebet, mint
jóindulatu támogatást munkájának meg-
valósításában. És ha ezt megkapja egy
helyes irányu gazdaságpolitikai rend-
szerrel, akkor Erdély gazdagságában
gondtalanul élne s nem akadna egy
lélek sem, aki elhagyná ősi földjét, hogy
megélhetésének biztosítása végett ide-
gen országok rideg erdőit és mezőit
járja, hogy ott keresse meg keserves
munkával befaló falatját. Magyar és
székely testvéreink, akik ma a tengeren
tul robotoltak és küzdöttek az élet
ezer veszélyeivel szemben, akik itthagyták
a szép Erdély kies tájait, de szí-
vetek és lelketek mindig csak errefelé
vonzódik, vissza fogtok majd térni az
ősi földre, *mert Erdélynek van jövője,
Erdélynek lesz ipara, ahol majd e
bérces haza minden lakója kap mun-
kát és megtalálja boldogulását!*

Dr. Veress Endre.

Választott bíróság dönt az állami
bányák munkásainak bérkövetelé-
sében. Az állami bányák munkásai és
az igazgatóságok között régebben né-
zeteltérések támadtak a munkabérek
kérdésében. A munkások béremelést

kértek, amit azonban az igazgatóság
nem akart megadni. A kolozsvári
munkügyi hivatalban egyeztető tár-
gyalások indultak meg, amelyek azon-
ban nem vezettek eredményre. Állami
bányákról lévén szó, sztrájkra nem ke-
rülhet a sor és így a törvény értelmé-
ben a munkások követeléséről válasz-
tott bíróság fog dönteni.

Minden félórán egy halott. A
Németországban most megjelent ipari
balesetekről szóló statisztika szerint
minden 51 percben meghal egy mun-
kás, a különböző gyáraknál, üzemeknél
előforduló halálesetek következtében.
Az ipari termelő munka ebből a szem-
pontból tehát olyan, mint egy szaka-
dailan dúló háboru, amelyet a kultura
érdekeiben vív az emberiség.

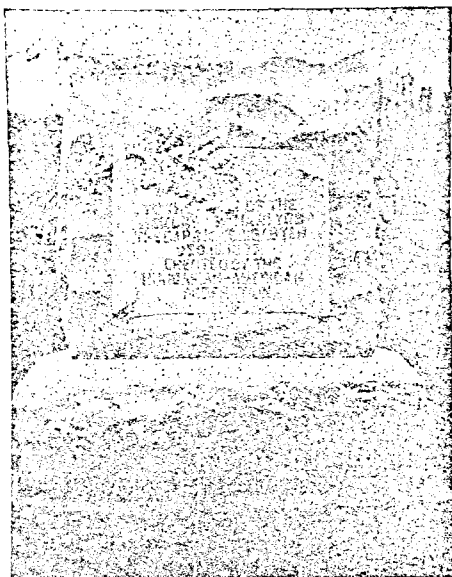
Milyen feltételekkel lehet gépeket
beszállítani az országba? A régi
gépeknek az országba való behozata-
lára vonatkozó minisztertanácsi határo-
zat'at kapcsolatlan az ipari és keres-
kedelemügyi minisztterium az ország
valamennyi iparfelügyelőségének kör-
rendeletet küldött, melyben a követke-
zőket szabja meg:

A géprészek és textilberendezési tár-
gyak behozatali engedélyének elnye-
réséért benyújtott kére'shez csatolni kell
a szállító gyár részéről kiállított bizo-
nyítványt, melyben a gyár kijelenti,
hogy a gép új, be kell vezetni a gyár-
tási sorozatot és évet. Az importáló
ezzel teljesen azonos nyilatkozatot állít
ki. A régi gépeknél fel kell sorolni
minden szükséges adatot: a gépek ál-
lapotát, gyártási évét, a gépek száрма-
zására vonatkozó adatokat, a felhasz-
nálás módját. Fel kell sorolni az indo-
kokat is, hogy miért hoznak régi gé-
peket az országba. Ezeket ellenőrzi az
ipari bizottság s előterjesztésére a mi-
niszter esetről esetre dönt.

Valuta-jegyzések.

Kolozsvár, 1925. július 25.

1 dollár	=	196—202	L.
1 font sterling	=	964—980	"
1 svájci frank	=	38 50—39 90	"
1 francia frank	=	9 40—9 80	"
1 líra	=	7.25—7.50	"
1 aranyárka	=	47.75—48.25	"
1 cseh korona	=	5 90—6 03	"
1 dinár	=	3.25—	"
1 osztrák shilling	=	28—28.80	"
345—355 magy. k.	=	—1	"

A Darr bányában Amerikában elpusztult magyarok emléke.

MULATTATÓ

Messze szakadt véreinkhez.

Nem kérdezem, mi sodort el,
Négyre szabott vldágtájon,
Hogy a lábaid idegenben
Társtalanul, messze járjon.
Mosolygóbb az élet ottan,
Több áldás van a két kezén,
— Egyre többnek mennek innen —
Miért mennek? — nem kérdezem...

Ugyis tudom, mindenüvé
Eljut falunk harangszava,
Visszahív az édesanyánk
Fülbecsengő bölcsődala...
Fehérből tán ott a kenyér,
Nincsen annyi könny az uton?
Szíved minden dobbanása
Mindenünnen visszavágyik,
Édes vérem, ugyis tudom...

(Kolozsvár.) Mael Ferenc.

Som falucska két harangja

A háboru bizony Som községet sem kímélte meg. Hosszú, száraz, véres karjával felnyúlt a község toronyába. Nem kellett nagyot nyújtózkodnia. A kis tornyocska engedelmesen tárta ki kezét, hogy drága kincsét, a szép hangú kis harangot letépje onnan az a hosszú, véres kéz. A somiak tudták, hogy a harang oda többé vissza nem kerül. Amit a háboru elvisz, vissza nem adja.

Épen mint az állampénztár: amit az egyszer elnyelt, azt emberfia nem látja többé.

Harang nélkül azonban csonka és üres a torony, béna az áhitat. A harang meleg csengésébe rejtett istenszavát nem hallja a hívő lélek, nyilvánvaló hát, hogy a somiak sem bírták sozáig harang nélkül.

Nosza, megindult a gyűjtés. A tisztelendő plébános ur, a maga szegénységéből kitelhetőleg megkezdte egy summával az adakozást, és a sombeliek, kiket nem nagyon látogatott meg dús földi javakkal az ég, nagy igyekezettel sorakoztak a plébános ur mellé.

Gyűlt a pénz, lassan gyűlt, de mindenkinek feltűnt, hogy Keserű Péter gazduram nem akar barátkozni az adakozó készséggel, mely im, karonfogva vinné, ha volna kit, az áldozathozatal oltára elé. Pedig Keserű Péter uram egész Som községet a lábija zsebébe tehetné volna, ha csak egy kicsit megértelteti magát. De nem erőlködött, hanem épen ellenkezőleg, konokul megtagadott minden adakozást. Okát-fokát nem adta ennek a kutyaságnak, de nem adott és pász.

— Hm, hm, istentelen ember kegyelmed Keserű Péter uram, mondta neki a plébános ur. Hogy remél kegyelmed átádst házatájékára, ha Isten házában ennyivel sem kedveskedik?

Keserű Péter lenyelte az ilyen intelmeket, de visszapattant a jó szó róla, mint fallró a borsó. Konok és kemény volt a lelké, mint a sós lében áztatott kötél.

Pedig hát kellett volna ugyancsak a pénz, mivelhogy a harangöntő gyár senki fiának nem szokott csókért harangot csinálni, és a szükséges pénzből még jókora summácska hiányzott. Épen annyi, amennyi valóság szerint a Keserű Péter zsebéből kellene, hogy kikerüljön. A plébános ur, meg a községbeliek nem áldozhattak többet, kunyorálni pedig idegenbe nem akartak menni. Ezekben a napokban Keserű Pétert szaporán kerülgette a csuklási inger a sok és nem épen épületes emlegetésnek miatta, amikben a falubeliaktól része volt. Megérdemelte. Legalább ölje a csuklás, ha már olyan gyalázatos, hogy nem adakozik.

Azonban a plébános ur egy szép napon így szólott:

— Emberek, megrendeljük a harangot!

— Együtt van rá a pénz? Talán tán Keserű Péter erőltette meg az utolsó pillanatban magát? — érdeklődtek a falubeliek.

— Még nincs meg, de annyi, mintha megvolna, szólta a plébános ur és boldog meglepedettség ömlött el arcán.

Gyülekezetbe hívta a népet. Okkal-móddal, komoly ürügy alatt odakényszerítette Keserű Péteri is, aki nem szívesen ugyan, de megjelent. Nem akart kikezdeni végleg a saját papjával. Pedig úgy érezte, hogy minden tekintet ami a falubeliek részéről éri, túlkényszeríti az arcát. Mégis hát, ha egyebet nem, de arcbőre volt még Keserű uramnak.

— Derék hiveim, kezdte a plébános, az Ur a végső szükségben jó azok segítésére, akiket szeret. Levelet kaptam Amerikából, egy rég elszármazott falubelitektől. Ebben a levélben az van írva, hogy az adakozó sok szeretettel emlékeztet szülőfalujára, újvilági módjában nem akar róla megfeledkezni s azért mivel tudja, hogy a háboru vihara Som tornyából is letépte a harangot, új harang vételéhez maga is ötven dollárral járul hozzá. Fogadjátok a plébános ur és Som, kedves községe szívesen.

A falubeliek lopva néztek Keserű Péter felé. Egy részük telkesen kiabált:

— A harangra írjuk a nevét!

A szájasabbak így töltötték meg:

— A Keserű Péterét pedig a faluháza oldalára! Ott méltó helyen lészen!

Öröm és telkesedés töltötte el a falusiak lelkét. Eloszlott a gondjuk, megvan a harangra való summa. És ettől a percétől még újjából is kitértek a fősvény Keserű Péternek, nemhogy valaki is szóba állott volna vele. Egyszerűen, ahogy az ilyesmit városhelyen mondanak: Som község társadalmi bojkott alá helyezte Keserű Péter uramat úgy saját becses személyére, mint minden pereputtyára nézvést. Még a macskájuk is megkergették, ha újukba került.

Keserű Péter meghökkent. Hát mit ennek a fele se tréfa, mélyült magába. Nem lesz ennek az ő kutya fukarságának becsületos vége. A felesége azt mondta neki:

— Meglássa kegyelmed, felgyújtják a te házádat. S amit sajnált az Isten, azt majd megemészti a veres kakas.

A nagy leánya pedig így panaszkodott:

— Már a legények is csak úgy fitymálva állanak szóba velem. Pedig én nem vagyok oka, hogy nincs pénztük az új harangban. S keservesen elsírta magát.

Másnap reggel komoran, elszántan beállított Keserű Péter a plébánoshoz. A plébános ur fölöttébb bámult a ritka vendégen.

— Tisztelendő ur, kezdte szinte

gyve Keserü Péter, ha még nem késő,
szíjjárulnék a haranghoz magam is
A plébános elmosolyodott:

— A harang ára összejött. De a jó-
szákkal hozott adomány megtalálja a
helyét.

— Összejött? mondta Keserü Péter.
— Akkor... hát akkor... én magam ál-
lom ki egy másik kis harangot.

A plébános ur Keserü uram markába
fogott és megrázta:

— Ez derék, Istennek tetsző dolog
Keserü uram!

Keserü Péter nagyot lélegzett és úgy
szólt, hogy valami láthatatlan kéz e
szájában töröli le nevét — a falu-
szárral bekent oldaláról.

Hát embereim, így leve két harangja
számban.

P. Jánossy Béla.

kultúrmozgalom Borbátvizen és Pujon, Pusztal-
kán mikedvelő előadásai, Jókai ünnepély
Szászsebesen, Magyar reformátusok kultúr-
mozgalmai, Mikedvelő előadás Erdőszádán,
Magyarbükki mikedvelők, Erhatvan ünnepe.

2. Gyógynövények ügyében tessék erre
a címre írni: Dr. Péter Béla igazgató-
tanár, Cluj—Kolozsvár, Calea Mănăștur 7,
vagy: Gyógynövénykísérleti Állomás, Cluj—
Kolozsvár, Gazdasági Akadémia.

3. Apróhirdetéseink tarifája: Minden szó 4,
vastagabb betűvel 8 L. Legkisebb hirdetés
40 L. Állást keresők részére 20 szög 40 L.
Előfizetőinknek minden szó 3, vastagabb be-
tűvel 6 L.

H. F. Magyarózd, W. B. Petrozsény, L. M.
Nyárádszentlászló, V. I. Alsóhomoród, Dr. S.
J. Székelyudvarhely, D. F. A. és J. L. Hadik-
falva, R. Gy. Zernest, B. J. Nagytalmács, I. I.
Várhegy, N. J. Józsefháza, Dr. Cs. V. Kolozsvár
V. J. Parajd, V. J. J. Magyarózd, F. J.
Kisadorján, V. G. Kisbábony, S. Kr. Gyergyó-
remete, M. J. Istensegíts, A. Gy. Hadikfalva-
D. J. Ikafalva, Br. R. A. Vornicenl, F. P.
Nagysonkut, M. L. Lövéte, F. P. Nyárád-
szentlászló, J. L. Rugonfalva, Sz. M. Zsidve,
Ij. A. J. Gyimesközéplak, R. P. Nagybánya.
D. B. Kőszegremete, Sz. L. Halmi, özv. K.
L.-né Dobra, S. M. Szamoskrassó, B. B.
Mezőújlak, S. S. Szarazberek.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért, lelkes és
önzetlen támogatásukért fogadják mély tisz-
teletünket, hálaikat és köszönetünket, bizal-
lommal kérjük és várjuk további eredményes
támogatásukat.

M. A. Bikfalva. Pénz bejött, lap címén
rendesen megy, hiányzó számok pótolva,
törzskönyvi száma 10,378. B. J. Varsolca.
Hangulat, kedves és becsületos, jó lélek-
re valló írás, sajnos méreteinkhez igen terjedelmes
s ezért nem közölhető. G. Gy. Harangláb. A
„Harmat Palkó-t“ alkalmilag közöljük. H. K.
Pósalaka. Legolcsóbb és hamar növő elő-
sövény legelő mellett elterülő szántóföld szélére
az akác. Valamivel lassabban nő de szintén
jó a gyertyánfa. Előbbi azért megfelelőbb,
mert tüskés és jobban tartja vissza az állatot:
az utóbbi azonban sűrűbb, ha mindíg nyesik.
K. e. Csikcsomortán. Levél eredetiben el-
küldve a Magyar Párthoz. N. J. Tasnád.
Előbbi üzenet ide is szól. S. A. Gyergyószent-
miklós. Kettő utánvétellel megküldve másik
kettő kiadva könyvkereskedésünknek elintézés
végett, V. E. Albis. Becses soraira válaszul
van szerencsém közölni, hogy a mezel oroszlan-
száját (Aconitum Napellus) másképp salsak virág-
nak nevezik. Ennek a gyökere keresett cikk
és kg.-ként 14 L.-vel díjazható. Megjegyzem,
hogy ez havasi növény. A gyökereit ki kell
ásni, meg kell mosni és meg kell szárítani.
A mezel papszakált másképp császár szakálnak
vagy árvácskának nevezik (Viola tricolor).
Ebből az egész növény gyűjtendő gyökér nél-
kül. Ennek kilója 15 leffel váltható be szá-
rított állapotban. Árnyékban szárítandó.

Az utszéli porcsíú (Polygonum aviculare)
töben levágandó és így megszáritandó — ár-
nyékban. Kilójáért 15 L.-t tudok biztosítani.

Ezek mind fix rendelések, amelyek azon-
nal az átvételkor ki lesznek fizetve. — Hogy a
tavalyi fehér mustárja még meg van, az elég
hiba. Pedig úgy kerestük e tavaszon ezt az
árut és nem volt kapható. Ha egy árva szóval
elárulta volna, hogy van készlete belőle,
itt kapva elkelt volna. Dr. P. B.

T. I. Nagyteremi. Szemben levő homály
ellen Kneipp a szemvidító füvet hozta javas-

latba. A szemvidító fű (Euphrasia) szárított
leveleit tea vagy por alakjában alkalmazta.
Hogy a szem homályosságát eloszlassa és a
szem látóképességét fokozza, a szemvidító fű
teáját bevenni és az azzal való borogatást
ajánlotta. Kneipp a port bevenni rendelte és
pedig naponta egy késhegnyit étkezés közben
vagy vízzel beveendőnek mondta. A homóp-
tiában is használják ezt a füvet szemfoltok el-
űntetésére.

Zelenyák is a homályos szemű embernek
ajánlja a szemvidító fű külső használatát, oly-
formán, hogy a fű porát cukorral bekeverve
a szembe fúvatja vagy a fű főzetével való szem-
borogatást vagy szem fűrdőt ajánlja.

A Lowers-féle szemvíz áll: 60 gr. szemvi-
dító fű főzetéből, 60 gr. rózsavizből, 4 gr. finomra
törött aloe porból és 1'25 gr. olomcukorból.
Ebből a folyadékból esténként 1—2 cseppet
kell a szembe csepegtetni.

A szemvidító füvet használják még a da-
dogás orvoslására, a mely a brómpreparatu-
mok avatatlan bevételeitől származik.

Vértisztító kurának lehet használni a vad
császárszakál vagy árvácska teáját, a melyet
bizonyos bőrbetegségek ellen sikerrel alkalmaz-
nak. Az egész növényt használjuk gyökér
nélkül és a szárított növényből egy csésze
teára 20 gr-t veszünk felnőtt részére, gyerme-
kek részére a felét. Dr. P. B.

Apróhirdetések.

Pályázati hirdetmény. A jersigi
(érszegi) 6 osztályú róm. kath. elemi
iskolai kántortanítói állásra pályázatot
hirdetünk. Az okleveles pályázótól meg-
kívánatjuk a román és magyar nyelv
bírása, hogy az előirt román tantár-
gyakat is taníthassa. Javadalmazás egy
polgári évre; 145 Lej alapfizetés, 6000
Lej segély; lakás 2 szoba konyha, meg-
felelő mellékhelyiségek, 400 □-di kert,
6 hold tanítói, 4 hold kántori föld,
ezek megmunkáltatása az ő feladata,
764 liter tiszta szemes buza, 14 ürméter
hasábfá hazaszállítva, kántori teen-
dőtéri a megfelelő stóla, körülbelül
300—400 Lej. Az állás f. évi szeptem-
ber 1-én elfoglalandó. Az idevaló
költözködés költségei a berzovái (zsi-
dovini) állomásig a pályázót, onnan
Érszeg községbe a kocsi-költségek a
hitközséget terhelik. Érszeg-Jersig, vas-
uti állomása u. p. Berzovia, Judetul
Caras Severin. Az iskolaszék.

Fehér, hántott füzvesszőt keres
megvételre Szabó András kosárfőző
Senmihaiul de sus—Felsőszentmihály,
Jud. Turda-Aries—Tordaaranyos m.

Felvétel tanítóképzőbe. A csik-
szeredai r. kath. tanító- és kántorképző
intézetébe négy középiskolát (gimná-
zium, polgári) végzett ifjakat felvesz az
intézet igazgatósága. Az intézetben
bennlakás van, ahol a növendékek mér-
sékelt díjért teljes ellátást és lakást kap-
nak, gondos felügyeletben s nevelés-

A philadelphial szabadság-harang.

KERESZTŐI ÜZENETEK

Ne feledkezzék meg hármas sor-
számunkról, hanem küldjön bár 1
előfizetőt és rendezze előfizeté-
sét a folyó év végéig, hogy a nye-
l közé kerülhessen! Egy hét!!
Ebbeknek:

Művelődési mozgalmaink című rovatunk-
súlyszüke miatt még közlésre várnak,
szíves türelmet kérünk, a következők:
5 Pusztakamaráson, Genesi miked-
velő ünnepély Aranyosrákoson, Abrud-
bányán, Öllékvizi ref. harangszentelés,
Szászvárti reformátusok mulatsága, Ref.

ben részesülnek. Az internátusban néhány ingyenes és féldíjas hely is lesz a szegénysorú tanulók részére. Felvételért a kérések a tanítóképző igazgatóságához Mercurea Ciuc—Csikszereda nyújtandók be.

A székelyudvarhelyi ref. kollégiumban az 1925—26. iskolai évre a beiratkozás azon tanulók részére, akik júliusban nem iratkoztak be, szeptember 12 és 14—15 napjaiban lesz. Tandíj és fenntartói díj egész évre az I—IV. osztályban 2100 L., az V—VIII. osztályban 3000 L. Beiratkozási s más apróbb díjak összesen 150 L. A befizetés 3 részletben kötelező. I. rész a beiratkozáskor, II. rész december 1-én, a III. rész március 1-én. Internátusi díj egész évre 1000 L., konviktsi díj 3200 L., 150 kgr. buza, 5 kgr. zsir. A terményjárandóság az első félévre a beiratkozás alkalmával 1000 lejjel megváltható, a második félévre a terménymegváltás összege a folyó piaci árak szerinti elszámolás után fog megállapítani, s ez az összeg február 1-ig fizetendő. Bővebb felvilágosítást ad és megkeresésre prospektust küld a ref. kollégium igazgatósága Odorheju—Székelyudvarhely.

ARANYOSGYÉRESI AGYAGIPAR R. T.

Ajánlja elsőrangú, földgázzal égetett, hornyolt és hődiarku tetőcserepét, normál és németméretű fall- és kúttéglaát valamint elsőrendű különböző méretben készült alapesőveit.

Cég és iroda Turda-Torda. Tel. sz.: 107.

Hirdessen lapunkban!

Egy birtokhirdetésre kilencvenhárom érdeklődő jelentkezett kiadóhivatalunkban.

Fölvételi pályázat. Az erdélyi ref. egyházkerület nagyenyedi tanító- és tanítóképző intézetébe a jövő iskolai évre fölvétel céljából jelentkezni lehet augusztus 15-ig. A folyamodók csatoljanak kérésükhöz: 1. születési anyakönyvi kivonatot és keresztlevelet; 2. iskolai bizonyítványt; 3. román állampolgárságot igazoló iratot. — A növendékek a szeptemberi beiratkozáskor orvosilag megvizsgálatnak, hogy mennyiben alkalmasak a tanítói, illetőleg a tanítónői pályára. E tekintetben a feltételek a következők: testi épség és egészség: jó látás és hallás; éneklő képesség, jó zenei hallás, hibátlan beszélő képesség. Jelezzük, hogy úgy a tanítóképző, mint a tanítónőkészítő mostani négy évfolyama (amely a főgimnázium négy felső osztályának felel meg) átszervezés alá kerül. A jövő iskolai évben az 1924. évi új állami törvény rendelkezése szerint a hét osztályú képzőnek a felső tagozata a IV., V., VI., VII. osztály s az alsó tagozatból pedig az I. osztály fog működni. Az első osztályba fölvételnek a négy elemi osztályt végzett fiúk és lányok akiknek abszolváló bizonyítványuk van; a felső tagozat negyedik osztályába azok a fiúk és lányok növendékek, akik a középfokú (polgári, gimnázium és libeum) harmadik, illetőleg a IV. ik osztályát sikerrel végezték. Ingyenes és kedvezményes helyek rendszeresítéssel gondoskodás történik. Az intézetekkel kapcsolatban internátus és konviktus van szervezve. Kedvezményekben csak kiváló tanulók részesülhetnek.

A székelyudvarhelyi róm. kath. finevelő-intézetbe bennléásra az 1925—26-ik tanévre felvételnek róm. kath., esetleg ág. ev. vallású növendékek. Az intézet kapcsolatos a majdnem 300 éves multira visszatekintő, magyar tannyelvű, nyilvánossági joggal bíró székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnáziummal. Ág. ev. vallású növendékeknek a főgimnáziumba való beiratkozhatást, maguknak kell kieszközölniök a kormányhatóságtól. Finevelő-intézeti ellátás egész tanévre 6000 leu, 150 kgr. búza, 4 kgr. zsir. Bővebb felvilágosítást ad és megkeresésre részletes prospektust küld: *A székelyudvarhelyi róm. kath. finevelő-intézet igazgatósága Odorheju!*

Vizsgáló diákjaink, tanítóink és tanáraink figyelmébe ajánljuk *Dr. Bitay Árpád most második kiadásban megjelent (román nyelvű) román irodalomtörténetét*. 60 oldalnyi terjedelemben, tartalmi kivonatokkal egész

napjainkig ismerteti a román irodalom történetét. Ára 30 leu. Megrendelhető a *Minerva könyvkereskedés*, Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria I sz. alatt.

Cipészek szaklapja megrendelhető *Babos Károlynál*, Cluj—Kolozsvár, Str. Pata 87.

Köhögés, Torokfájás, Rekedtség

ellen biztos hatásu a legmodernebb összetételű, jóízű és olcsó gyógyszer a

SIROMALT

Tartalmaz nemcsak köhögés, rekedtség, stb. elleni gyógyszereket, hanem egy kiváló tápértékű malátakivonatot is, ami által az összes hasonló gyógyszereknél hatásosabb.

Kapható
minden gyógyszerárban

A szerkesztésért felel:
GYALLAY DOMOKOS.

A kiadásért felel:
PETRES KÁLMÁN
kiadóhivatali igazgató.

Kiadja a „Magyar Nép” kiadóbizottsága. — Ny. a Minerva r.-t. könyvnyomda műintézetében. Cluj, Str. Baron L. P. 19